Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШИНАРА, 24 ИЮЛЬ, 1984 ШУ. ◆ № 88 (6966). ◆ Мах 3 кап.

ХІАРА ДЕННА ОВСАРЕ КЪАХЬЕГА!

КІИ-МАРСА НАЬКЪАШКА

Лоалахешта гІо де бахаб

Вай республикерча тайп-тайпарча транспортни предприятешкара, организацешкара 450 грузовой автомашина яхай Ростовски областе ялат чуэцача новкъостал де. Цига дика хьийкъа ялат комбайнаш тІара хьатташкен цигара элеваторей дІаувзача башка-дина толамаш дахарца ёьгалбьина ба дукка водителаш. Азовски районин «Красное Приазовье» яхача газета тІа кепатехача «Нохч-ГІалгІай АССР-ча вІашагІъеллача автоколоннерча водителаша хьинар кхо ца деш къахьег» яхача корреспонденце тІа чІоагІа могабеш буйц уж. Района юрта боахамашкара ялат Іалымате сиха дІаихухь сводни автоколонна водителаша. Цар балха девиз и: «Тахан баьккха толам, кхоана — нормаІ». «Водителаш, хьалхалаттаращка нийсле», — яхаш язду корреспонденце тІа.

ТІехдика болх бу цу колонна водителаша, — йоах элеватора директора В. С. Щербина. — Автомашинаш тІара ялат Іодоаккхача а вІалла ха йоалл цар.

Иштта дика тешал ду вехарашка йолча автономи республикерча автотранспортникашта Ленинеи Дзержинскеи цІерагІча «Маргаритовский», «Азовский», «Приморский» колхозий ахархоша, болхлоша, специалисташа, кулгалхоша. Цу боахамашка ялат чуэца доладелча деш къахьегаш ба вІашагІъеллача № 344 йолча автоколонна Темирханов Усам Алиевич керте латтача бІаь автомашина тІара водителаш. «Комбайн—ток, ток — элеватор» яхача маршрутех лелача цар автомашинаша тІехдика болх бу. Укх деношка парте райкома хьалхарча секретара М. В. Даниленкос чІоагІа могабир ялат чуэцача къахьегаш бола автоколонна водителаш. Ши кІира халхьегІа шоайла бовзаш хинна боаца уж цхьа дезал санна барттайна, шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ба ялат чуэцача.

Царех цхьанница, «Маргаритовский» совхозе къахьегаш волча 25 водителан керте латтача Суркиндаев Мухадеца къамаьл хилар са, — язду корреспонденце автора. Мухади ва Грозненски автокомбината водитель, сводни автоколонна кулгалхо санна Къахьегама Сийлен кхоалагІча степена орден деласи ва из. Цкъа санна дуккхаза а укхаза ялат чуэцаче болх беш хиннав Мухади.

Нохч-ГІалгІайчен республикерча автоколонна водителаша хІара дийнахьа кхашкара хьатта, цигара элеватора дІахьу ши эзар совгІа тонн ялат. ХІаьта «Маргаритовский» совхозе къахьегача водителаша ялхлагІча июле кхачалехьа дІаэза ялат 3250 тонн хилар. Цига хьинаре къахьегарца белгалваьлар хІара дийнахьа цаІа ахи норма кхоачаш а еш, кхай тІара 45 тонн ялат хьаозаш хинна Неврановски райсельхозхиме водитель Кулбужев Мухарбик, иштта дика къахьегаш ва Измаилов Мовла, хІара рейсагІа 8 тонн ялат дІа а хьош Маргаритовскера Азовски элеваторе кхоьйнь рейс еш болх беш ва Пахомов Иван.

Дзержинске цІерагІча совхозе дика болх барца белгалбьина ба водителаш М. Сардалов, В. Калиневич. Иштта дика къахьегаш ба укхаза Грозненски автокомбината ремонтни участка начальник С. Баканаев керте латташ бола водителаш а.

Ленина цІерагІча колхозе хьинаре къахьегаш ва 24 водитель. Къаьстта белгалбьинаб водителаш Л. Машкаев, С. Дедиев, кхыбараш.

Шоай декхараш цІенех дизаш кхоачаш а деш, башха-дина толамаш доахаш болчар цІераш яьха а варгвац, яхаш лувц корреспонденце автора.

КХАЙ ТІАРА ХЬАТТА КХАЧЧАЛЦА

РЕПОРТАЖ

Ваха-вала моттиг йоацаш кхохаденна ди дар тхо «Экажевский» совхоза ялатий кхашка хинчар. Бахъда, механизатораш цкск бацар. Церех цаІ вацар Іи-шелал лехаш. БІаргаш Іувш Іоухар хьапараш. ХІаьта а меллуш, тІехьашка воалаш саг вац. Шийна Іолетта чаь пела а дІа ца молаш юха комбайна тІа хайра Угурчиев Іамархан. Из районе вовзаш механизатор ва. КІи-марса ха хьатІаьттача комбайна тІа хайра ва ший воІ — Руслан штурвала а оттаваь (вІемига вовзаш дена ший даьца комбайна тІа болх беш хьовзаргІача Руслана дика Іомаяьй комбайнерий «къайленаш»). ПланагІа 90 гектар йолаш кІи-марс дІаххоч 12—15 дийнахьа 190 гектара тІара ялат чуэца лаьрхІад Іамархаеи Русланеи.

Иштта хьинар ай денна къахьегаш ва Іамархаеица яхье ваьнна коммунист Костоев Иоакъап а. Цун дийнахьарча норма хьокхам а дІакхоач 130—150 процентага. Уж санна цІи хеза комбайнераш кхы а ба укхаза: Гайтов Татархан, Дудуркиев Башир, Евлоев Баматгири, кхыбараш. Къаьстта раьза ба укхаза Карабулакера новкъостала баьккхача хьаьшашта Еремизин Федорва Степанюк Василенен. Шоай нормаш тІехкхоачашъярал совгІа сха комбайн тоачча гІо де сарцагІбала а вІашгІехьдоал цу камаьрщача эрсий кагийча наьха.

Ерригаш а хІака кхай тІа яьннай укхаза 33 комбайн. Церех 18 ялат хьокхаш я, вожаш хьакхар а ардар а цхьана долаш болх беш я.

Деррига а совхозе чуэца дезар 1588 гектар мукхи кІан да укхаза. Цох хьалхарча деношка массех бІаь гектар тІара дар хьекха а аьрда а баьлар комбайнераш.

— ДІахо йодача хана кхы а лакхлургьа тха къахьегама овсарле, — аьлар ялат чуэцача комплексни отряда начальника, совхоза керттерча агронома Мартазанов Мухьмада. — Дукха ха эшаргьяц тхона ялат чуийца денкда. Из чуэцаш санна сагота да тхо комбайнашта тІеххьа ча хьагулдара, цох кхаш цІен а деш оахам дара.

Даьсса дешаш лацар Мухьмада дийцараш. БІаргтІа аргІаш хиллал доле холаш текха а деш кхаша юстара доахаш йоахх Евлоев Ибрахьимен Гойтов ТІахІирен трактораш. Уж холаш лакха оагІонаш долча тележкаш тІа а детташ ферме дІаудалайташ кадай хьува Арапиев Салмана стогомет.

Лоацца аьлча, комбайнашта тІехьа уллаш дукха ха яккхац чано. Дукха тІехьа йисац оахам ду агрегаташ а.

— Эттара хьалха чуэца доладаьча укх мукка кхай тІара 100 гектар лаьтта шолагІча хьуаьхьамге дІалацийта лаьрхІад оаха, — йоах агронома. — Селлкаш хьакхІаш чу а йолаш кийчъаь латташ я...

Цудухьа сиха лел Бархинхоев Тухана Т-150 яха трактор, Из[illegible] Ахьмада ДТ-75, кхьболча оахам деча звенона юкъе болча механизаторий трактораш. Оахам дара тІахьожам беш ва лаьрххІа а цу гІулакха оттаваь шолагІча отделенера кьаьна агроном Альдиев Бесмоли.

...Ди довг. Кхашарча наькъашка дена кІай доххаш латт, цІаккха ца дужаш. Кадай лела ялат токе дІакхухьа машинаш. ХІанзехьа цІи вьепелаш егІай царна юкъе дукхачарна. Цар йовзийт кадайча шоферий Антилиев Мухьмада, Хамчиев Хьамурда, Гагиев Ибрахьима, Муцольгов Хьамиди, Саколов ІалихІана, Дзейтов Дауда машинаш. ХІара денна укхаза арахецца йолаьча «Молнеш» тІа а социалистически яхье хьалхалаттача болхлой цІераш хул.

Хьатта а хилар тхо. Бовраме вІашІехьбаьнкхаб укхазара къахьегам а. Кхашкара доагІа ялат Іодоасадешие а яз ловсаш, дегалеш, докъадеш дукха машинаш агрегаташ я укхаза.

Лоацца аьлча, «Экажевский» совхоза кхай тІара хьатта кхачалца йолча кІи-марса конвейеро цхьан механизмо санна болх бу.

Ялат паччахьалкхена дІадалара план шоаш дикка тІехкхоачашъергхиларах тешал дир совхоза директора Галаев Яхьяс.

М. КАПТИЕВ, [illegible]

НОВКЪОСТАЛ ДУ СОВХОЗА

«Родина» яхача совхозе къахьегаш я «Медик-84» яха Нохч-ГІалгІай медицински училища студенчески гІишлон отряд. Цунна юкъевоагІа 350 саг. Совхоза боахаме цар къахьег нарсаш, кабуп, гІамгІаш, Іажаш, хьачаш чуэцаш, баьцадаарашта оасар деш. Июль бетта пхий кІира цар чуийна 254,5 тонн баьцадараш, 15 тонн сом, 190 гектара тІа оасар даьд. Дийнахьа юкъера лаьрхІача норца 160 процент кхоачашъю. Отрядашта бекъабенна къахьегаш ба хургбола медикаш. ДикагІчарех я №№ 5, 2, 3 лелаю отрядаш. Массарея дикагІа болх беш я № 6 йола отряд. Цун командир ва Коровин Александр. Юкъера лаьрхІача цу отрядо хІара денна ший план кхоачашъю 200 процент. ШолагІча отрядо — цун командир Висуров СаІид — 190 процент кхоачашъю план. Дика къахьег Кузьменко Екатеринас кулгалдеча № 3 йолча отрядо. Цу отрядашка белгалбаьнна къахьегаш ба: Р. Логиева, Т. Бешаева, Д. Берзанукаева, З. Исаева, А. Чаралова, Р. Гадаева, Р. Джаутханова, М. Сулаева, Н. Крутенко, Ц. Хашхоева.

Хьинаре къаьхьийга налгаш, дика лелабу студенташа идейно-политически кхетам бадара болх а. Чакхдаьккхад шоай кортамукъале бахьан расизма, колониализма, империалистически агрессена духьала къовсам лоаттабеча мехкий вагирхошца солидарность хилара кІира. Иштта 17 июле хилар машари кхераллен бехьан кийчъаь митинга манифестаци, политически плакатен иллен конкурсаш. Митинге дакъа а лаьцар къамаьлаш а дир совхоза парте, тІемо, къахьегама ветеранаша.

18 июле студенташа чакхдаьккхар ударни къахьегаме ди. Цу дийнахьа 182,3 процент кхоачашйир цар шоай план. Цига даьккха ахча вагирхоша дІачудала лаьрхІад Машара фонде.

Масе оагІорахьара шоай дика цІи йоаккхийташ хьинаре къахьегаш ба хургбола медицински болхлой. ДІахорча вахаре а иштта аьттув хилба шун!

Хьалхарча сурта тІа: паргаш чуэцаш боахи № 6 йолча отрядера мехкарий: (аьрдехьара аьттехьа) Темирбулатова Хазимат, Логиева Роза, Хамидова Фатима; шолагІча сурта тІа: № 2 йолча отряда командир Висуров СаІид, Дачаева Роза, Ахмадова Мадина.

И. ПЛИЕВА суртиш.

ДИКА ХОАМАШ

ПЯТИЛЕТКА—ДИЪ ШЕРА

Шер-шера хьувкъам лакха болаш шенара свеклаш хьалкхею Шалински района Куйбышева цІерагІча совхоза кхаш леладераша. Дика хьувкъаш йоагІа 400 гектара тІара свеклаш укх шера а.

Агротехнически бокъонаш дІа ма деххара чакхдаьхад деррига балхаш. Къаьстта боккха теркам тІабахийтаб оасар даран культиваци а йоаккхаш минеральни удобренеш подкормка ярш. Уж балхаш а шоаза дерттІа чакхдаьхад цар. Иштта, тешаме хард еллай паччахьалкхенга шекара свеклаш йоххара цхьайтталагІча пятилетка плая карарча шера кхоачашъь яккхара. Хьалха дІалахача цин шера планал совгІа 6 эзар тонн свеклаш дІачуеннаяр совхозо, хІаьта укх шера дІачуяла леркІ 15 эзар тонн, планагІа яла йоагІараш 10 [illegible] тонн йолаш.

Къаьстта дика къахьег Бетерсултанова Хурмахьеси Малиева Кемисаси кулгалдеш йолча звеноша. Овсарле лакха йолаш балхаш ду царца социалистически яхь лелаеш болча Дакаева Халимата, Касумова Тамара, кхыбараша кулгалдеча звеноша а.

Мехке Кхачан программа кхоачашъеча шоай ма хула доккхагІа дакъа юкъедахьа лерхІаш ба совхоза къахьегамхой.

М. ЭЛЕНДИЕВ.

ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Шелковской района боахамаша толаме кхоачашъяьй паччахьалкхента яа бола ялат дохкара план. ПланагІа дохка доагІар 1500 тонн долаш дехкад 1800 тонн ялат. ХІаьта планал совгІа эггара дукхагІа дехкад из «Путь к коммунизму», «Пионер» яхачеи Ленина цІерагІчеи колхозаша.

ЛЮЦЕРНА ЧУЭЦА ЙОЛАЯЬЙ

Ка бола ялат чуийца даьлча цу района боахамаша хьакха йолаяьй фуна лаьрхІа укх шера ших эзар гектара тІа хьалкхею люцерна. 24 июль хьетІаотташ хьекхай эггара хьалхара 320 гектар. Из болх дика дІаболабаьб «Путь к коммунизму» яхачеи Ленина цІерагІчеи колхозий механизатораша.

Йоккъаеннача тІехьагІа хьал а нийса ги дакхара сардаргІолча моттигашка дІахьоргьа люцерна.

М. ТКАЧЕНКО.

Люцерна ги хІама ца дойташ чуэц

— ДІадахача шерре а доладелар тхо люцерна ги цІенхаштта кхеле, — яхаш дувц Надтеречни районерча «Набережный» яхача совхоза директора Дакиев Мохьмада.— ТІаккха хьайир оаха агроном Тасуханов Ахьмад керте а латташ йола специализировани бригада. Шоаш раьза а хинна бригаде болх бе бахар тха опыт йола механизатораш Таштамиров Коси, Алханов СаІид, Таштамиров Висхан, Астамиров Алхазур, Малматов Ваха, Тасуев Іаса.

Юртарча механизаторий шишша-кхокха профессе йолаш ба бригада берригачлеяш, цудухьа хала а доацаш бу царех хІаране цхьанне бе беза болх шолагІчо. Бокъонца лаьрхІача цхьалие метта болх бе йиш йолаш шолагІвар хилар да керттерча даькъе къахьегама овсарле лакха лоаттае а деррига агротехнически гІулакхаш дика чакхдаха а бригада тоьо хулийтар. Эшаш моттиг нийсъелча хІаранар нийчо ва трактора тІа, комбайна тІа, автомашина тІа ха, йоаза а йова пайда а нийбу тІехьаоевача а ІотІазкхача а прицепни механизмех.

Кхетадеш да, юххьанца гІалаташ а дора, цхьадола хІамаш харцахьа а дора. Амма тІа-тІа совъювлар опыт. ХІаьта дІадахача шера бригада чубера 150 гектара тІара хьувкъам — юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара люцерна гина центнер. Паччахьалкхенга эггара хьалха дехьар совхозо 100 центнер бе[illegible] ги.

Деррига люцерна йийна лаьтта 400 гектар да. 250 гектара тІара 200 тонн йоли 900 тонн сенаж ляьккхар А. Тасуханова бригада. Цул совгІа, доехан аре мел дажача хана дерригача хьайбашта — кхо бІаь бежани ши эзар хьакхийнен — шорта сийна доакъар а лора цо.

ТІеххьара хьеккар фуна йийна люцерна дахача шера сентябрь бовш. Цул тІехьагІа 200 гектара культиваци йир. Оасар дукхагІа хиначи иззамиссел йолча майдана дисковани йир. ХІаьта укх шера бІаьсти подкормка йир люцернаьна, хІара гектара 200 килограмм суперфосфат а луш. Цул тІехьагІа хий диллар хІара гектара 800 кубометр долаш. ВІаьцовгІана аз деча хІамашта дуьхьала дика обработка йир плантацене.

БІаьстан юкхье шерра радаш а йолаш кхы а 120 гектара тІа люцерна а йийна, шерийр цу баьца плантаци. Цудухьа комсаю дІаьньча эггара доккхагІа дола производства дакъе яккхад лІаьа люцерна плантацех.

Март бутт болабелча еррига плантацена мацхаш даьхар, хІаьта цул тІехьагІа бутт баьнча дисковани йир. ТІаккха цІаьнха макха баьнккар. Цул тІехьагІа цІаьнха а сантаралаш яьхар, хІара гектара 800 кубометр кхоачарг йолаш хий диллар.

Белкови баьцашта ое деча хІамаштен царна хулача лазарапштен дуьхьала къовсам лоаттабеш дукха балхаш дир лаьтта леладераша, дІаьхача аьхки бахадалаш дІадахьад оасар.

Май бутт болабелча 600 гектар йолча майдан тІа цкъа мацал хьакха лаьрхІар бригада. Цу тІара хьаьар 200 тонн йолли цул шоаза дукхагІа сенаж. Йол чуенчул тІехьагІа плантацене дика удобрени йиллар, хий диллар.

ДІаболабеннаб лаьтта леладераш ги дакхха, йийна люцерна чуэца. Укхаза эггара хьалха юкъейоаланьй стационарни хьалашка люцерна ардара балхаш, отходаш йоцаш де йиш хулийта технологи. Цу гІулакха дика кийчо яьй совхозе. Стационарни хьалашка оард кхай тІара хьаккхухьа, дукха хІама ца эшаш, боъьоца йокъаенна, ги а доалаш йола баьцаш. Дика уйла яь оттаяь я дІаде ги даккхара йийна люцерна чуэцара процесс «ЖВН-6» яла жаткаш а екха переоборудовани яьча комбайнашца хьокхаш косарех Іоехк буц. Цул тІехьагІа (хьекха буц дика йокъаелча) цуния, хьагул а йий, нел тох аьшкасаьргашца шишкаш а еш ехна а ца ехнаш. Пресс-подборщикаца прессовать даь йол дІатІаюл сеновохаш тІа, цар дІакхухь из асфальт а билла лаьрххІа тоьаьча хьатта. Укхаза цхьаннена тІехьа шолагІьар а оттаяь, цхьан агрегата хьисале, дІаоттаьй ги сарда комбайн. Хьалхарча комбайно буц аьрда а аьрде жолоба чу гІолла дІатІайохийт шолагІча комбайна хедара тІа. Ю хьадоаких цуних даллийса ги. Цу ханна тІаоттаяь буц тедарг а йолаш йолча хьалхарча комбайно шолагІча комбайнах чакхьяьннача люцерна чах каг а лыкхе сеновоза тІа дІатІайот из. Йол лоаттаеча моттига дІакхаьчача цига соц люцернах хьаьнна масса, хІаьта из, ший дикалга диллача, хІамма эшацагІа а лц аьлах. Йоккъаеннача, люцерна аьлах яьккхача, ерригача кагах аргІаш ду. Из дика доакъар да шурий-товарни фермашта.

Люцернах хьадаьнна ги комбайнашта нІаахарэ хьадоагІаше тІехь тхов а болаш йолча хьатта дІачухьу, цига из чакхІоаких «Петкус» яхача ялат дегача агрегатах, нагахьа санна из хІама де лезаш моттиг хилча, магипкьях а. Кондиционни ги галешка чудохк, тІаккха склада дІахьо.

Ги даккхара йийна люцерна чуерзаь баьлча, плантацене тІа удобрени юл, хий дул! Укх шера кхы цхьаькха а онде хьувнгьм чуба а дикка йол яккха а дага я бригада. Мантал шоаза хьакха йиш хила а тарлу. Хьакха мара ца езаш кийче я гина йийнача, люцерна цІгье хьекха 200 гектар а. Цу майдан тІара а йол ярхья. Аьла хьонкаргъя иштта укх шера дІайийна люцерна а.

— Цу тайппара, тха йиш хургъа паччахьалкхенга люцерна ги доххара план кхоачашъе а тхоашта кхоачам болаш люцернови йол йита а, — йоах М. Дакиева, раьза а волаш. — Планах паччахьалкхенга 610 центнер ги дохка дезаш ма дий тхо. ХІаьта оаха казал ги доккарг а да, совгІа дохка а мег.

Тхона хов паччахьалкхено гхоашта шийга дехкача гих шортте мах лургбола а. Цул совгІа хІара оахош ехкача люцерна гина центнера 10 центнер йолаш концентраташ лургйолга а. Цу дерригно тешал ду тха хьайбаш дебалара, дукх, шура, жена тІара доккха тха дукхагІа чуда а паччахьалкхенга дохка а торо хилара. Вешта аьлча, мехка Кхачан программа кхоачашъяра юкъе оаха лоаца даргІа алсамдоал.

Гина йийна люцерна чуэцаш латт совхоза, тІа-тІа сихлу балхаш.

П. ГАГИЕВ.

МЕРЗА ДААРАШ ДУКХАГІА

ХІара дийнахьа халкъа дика товараш ма мотта дукхагІа хилийтара шоай деррига низаш оарцагІдаьхад Грозненски кондитерски фабрика болхлоша. Цудухьа пятилетка диълагІча шера шоаш тІаьйна дехкараш толаме кхоачашдеш хьебоагІа уж. Ер шу доладелча денз хІанзалехьа паччахьалкхен плангІа лаьрхІачул совгІа цар маьхала яьккхай ах бІаь эзар гаргга сом мах бола тайп-тайпара продукци, заданел совгІа арахийна 37 эзар сома маьха нормативно-цІена продукци. Толаме кхоачашъяьй товарни продукци арахецара паччахьалкхен план а. Къахьегама овсарле лакхъяра план 4,2 процент тІеххоачашъяьй фабрика коллективо.

Уж толамаш доахача дезаш дакъа а доалаш, хьинаре къахьегаш я Беслиева АсмаІа кулгалдеча розничи цехей Халилова Тамара керте латтача карамельно-бисквитни цехей коллективаш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

НОВ. Н. И. СЕМЕНОВНА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Дукхача шерашка партейни организашка беркате къахьегарахи ваьча дийнахьа девз 50 шу дизарца дувзаденнеи Нохч-ГІалгІай АССР КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Семенов Николай Ивановича лойла РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель М. ЯСНОВ.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1984 шу, 23 июль.

ВЬЕТНАМЕРА ХЬАЬШИЙ

Селхан Грозне кепайоаэн ЦІагІа журналисташа вІашагІкхетар хилар Вьетнама Социалистически Республикера еача делегацица — мехка радиовещание болхлоша. Цун юкъе ба массехк провинце радиостанций директораш нн. Нгуен Куйнь, Чан Нам Лыи, Ха Ам, Вьетнама радиовещание а телевидене а паччахьалкхен комитета инспектор в. Тхань Ван, «Голос Вьетнама» яхача радиостанце СССР лаьрхІача вещание отдела заведующи в. Кует Там.

Хьаьшаша дийцар социалистически Вьетнам ди тІехьагІа детІаухаш, чІоагІлуш хиларах, дийцар шоай балха опытах.

Цул совгІа, уж баха хиннаб Урус-Мартановски, Сунженски, Шелковской районашка, тайп-тайпарча пионерски лагерашка, вІашагІкхийттар телевидене а радиовещание а Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен комитета болхлоша, цар баха опыт йийзай.

СУРТА ТІА: Вьетнамера хьаьший.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ ОПЫТ—МАССАНЕНА

ХIАНЗ ДА ВОЛАШ ДА КХАШ

Тахан шеко а йоацаш гуш да юртбоахаме коллективни подряда хьисапе болх вIаштIехьбаккхарах доала беркат. Кердача хьисапе къахьегам республике хьалха вIаштIехьбаьккхача боахамех цаI ба Сунженски района «Путь к коммунизму» бар. УйIла ещ, керда дар лохаш хинна никъ хIанз ункхаза чакхбьиккаб але ме гаргда.

КПСС ЦК ноябрьски (1982 ш.) Пленумо отталаь лехараш кхоьчаш а деш, дукха организаторски, политически болх баьб колхоза правлене, парткома членаша, специалисташа. Нах тешабир коллективни подрядагIа болх вIаштIехьбаккхаза баргбоацилгах, дIахьекхар цох доала беркат.

Проблема вийцар партийни а колхозой юкъарча а собранешка, парткома заседанешка, хIаранеца къаьст-къаьста деш, дукхача колхозхоща къамьел хилар.

Керда гIулакх дIадоладе лаьрхIар № 1 йолча мехотрядо. Цунна кулгалде хьожаваьр кхин леладара йоккха опыт йола механизатор П. А. Кусмачев. Инициатива ца ехнаш, хIара механизаторо де дезар хьалха ца доахаш ше дергдолаш вIаштIехьдаьккхар гIулакх. ХIаьта из халагIчох цаI а дар. Хьалха санна гIулакх леладе гIертар юкъерча звенох бола специалисташ, цхьабола кулгалхой. Хьалха санна шоаш наряд яла гIертар, кхашка балхаш дара ханаш къестайора, техника дIа-са хьежайора. Иштта гIулакх хилча дувца дезаш дацар отрядаша шоай лоIамага болх белгах. Балха хила еза керда стиль дIахьехаш къахьийтар парткомо, колхоза правлене.

ТIехьагIа цох беркат а даьлар. Дукха а дакъагIа хилар кердача хьисапе къахьегаш хиннача механизатораша кхебаь хьувкъам. Колхозо юкъера лаьрхIача гектара тIара 21,4 центнер мара ялат ца даьккхача, хIара гектара тIара 30 центнер ялат чуийдар мехотрядо. ХIаьта цо кхебаь люцерна хьувкъам шоаза дукхагIа хинна Iаннар. Болх оасаре хиларга хьежна дукхагIа дар механизаторий алапеш а. Масала, юкъера лаьрхIача дIадахача шера колхозе болх бечи хIара механизаторо 1861 сом ахча ийцадале, коллективни подрядагIа болх беш хиннача механизаторга 4800 сом ахча кхаьчар.

Кердача хьисапе къахьега безам оттаргболаш бар керда гIулакх дIадоладаьча мехотряда хьонхам.

Тахан колхоза яц кхаш леладу бригадаш, участкаш, отделенеш. Уж дIаьннай. Цар метта хьаьттай мехотрядаш. Колхоза мел дола лаьтташ дийнъа а дийнъа, кхаш леладеча 5 мехотряд вIашагIьеллай.

Подряде болх беш йола коллективаш шоай лоIамагIа вIашагIкхета бокъо йолаш я. Из доагIаш а нийса а да. ХIаьта а партийни терхам боацаш бита йиш яц на болх. Колхоза правлене а парткома заседанешка а дийцар мехотряда кулгалде мала оттавергва, чIоагIийр хIара мехотряда состав. Коллективана кулгалде оттабаьраш балха опыт йола, наха бовзаш а цар сийдеш а бола специалисташ бар. Масала, № 2 йолча мехотряда керте латт В. А. Козлов. Дедал долаш саг ва из. Цун хьинаре къахьегам белгалбаьккхаб паччахьалкхен совгIаташца: Къахьегама Сийлен цIи орден, массехк медаль еннай цунна. Дуккхаза а котвийннав социалистически яхье В. А. Козлов дика организатор ва. Ший отряде болча кагирхошта хьехам бала, доагIар хьадеха хов цунна.

Иштта юртбоахама специалисташ, дика организатораш ба вокха отрядашна керте латта И. А. Битиев, А. В. Нечаев, В. Н. Калачев, кхыбараш.

Коллективни подрядо дIадийхар партийни низаш кхыча бесса дIанийсделга. Балхаш чакхдаллалца ханна лаьрхIа хьалха санна вIашагIьехнац хIанз партийни группаш. Колхозе чувоагIа 100 совгIа коммунист массаза а хургIола партийни группаш вIашагI а ехнаш, дIанийсбаьб боахама лоархIамегIа йолча участкашка.

Иштта кердача гIулакхо дIадех социалистически яхь леладелга хьалха санна доацаш, эргальккха лелаелга. Партийни организацо эггара хьалха хьахьокх цхьана беча балхах доала беркат. Цхьана бу болх бувцача хана анцвалийтац мехотряде чувоагIа хIара саг. Го дезаш да къаьсттача саго хьадер, цо юкъеккхукьа дакъа, цун профессиональни говзал. Цу гIулакха чIоагIа лоархIам болаш да учет нийса лелаелга, къахьегамца дакъа лацар хьатьохкача коэффициентах боагIа пайда ацилха.

Из гIулакх мишта вIаштIехьдаьккхад хьажара къоацаргья вай № 5 йола мехотряд. Доакъар кийчдеш йолча цу отряда кулгалдеш ва коммунист И. А. Битиев. Хозрасчет а лелаеш, ший лоIаме вIашагIкхийтта 25 саг чувоагIаш мехотряд я из. Доакъар Iалашдара мел эша техника — тракторaш, сеялкаш, косилкаш, жаткаш, кхыдар хьаденнад колхозо. 1180 гектар лаьтта тIачIоагIдьад. Мехотряде чубоагIача нахах хIаравар хила веза моллагIа а техника лелае ховш, цхьаккха а тайпара болх хила йиш яц цунна хьабе ца ховш.

Къахьегамца дакъа лацара коэффициент кхье йоалаеча дика деррига а терхалдаьд: норма кхоачашъелга, юртбоахами техника марка ца йбовеш цу тIа болх бе ховш хилар, балха дикал, къахьегама дисциплина, уллув йоаллачоа новкъостал делга.

Бутт чакхбаьлча отряда хIаране хьалхьр лоархIаш совето йтогаш ю. Чакхбаьнача июнь бетта эле хIама доацаш 23 саго дика болх баьбале я, цIашнегара кхоачакхбоацараш гучадьлар уххаза. Чархаш йолча трактор тIа болх беш хиннача А. В. Корнакова производства ащаш моттиг ийсъелча гусеничнин трактора тIа ха тиганзар. Цун къахьегама коэффициент 0,1 лохьелар. Иштта лохьелар цу бетта мекна балха вепача П. И. Манарова а коэффициент. Коллективе кхоачамбоацараш хиларах мехотряда совета а белх хилар. Дисциплина телхаеш хиннача наьха санна совета члений коэффициент а 0,1 лохьелар.

Хьагучча бесса дика дар а во дар а теркал па деш, боагIаш бола мах ца беш цхьаккха хIама дисац мехотряде. Цу гIулакхо хIаране бехктоклам яйбу, тIеххьара хьахулар лоархIаш къахьега Iомабу.

Юртарча коллективни подрядо нах Iомабу, рузкъа кхом бе, даь хьисапе къахьега, дIадохийтар кIезгагIа а долаш, хьахулар дукхагIа хилийта. ТIеххьара хьахулачунга хьежна да царга кхоачар а. Цудуьа уж шоашка хьеенича техника не хан-ханнаьа кулг а тохаш дика хьож, тоаю лаьтта леладара культура, агротехнически дикагIйолча хана дIадув ялаташ, ханнатьа, доа ца деш, чуоц уж.

Районе эггара лакхагIа бола хьувкъам кхебаь «Путь к коммунизму» яхача колхозе вIашагIъехнача мехотрядаша. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 35 центнер ялат чуийцад цар. Къаьстта белгалъьйнай В. А. Козлова кулгалду № 2 йола мехотряд. Цо хIара гектара тIара 40,6 центнер чуийцай.

Лакха хьувкъам кхебе нах Iомабелга доккха гIулакх да. Цул доккхагIа деце, кIезигагIа лоархIам болаш дац къахьега нах Iомабелга. Из беркат доалл керда дIадоладаьча гIулакхах — юртарча коллективни подрядах. Цо торо лу лакха хьокхамаш даха, наха коммунистически кхетам бола а. Вокхьонца бола ахархой шоаш хиларах тарра боче, хам беш леладу цар лаьтташ. ХIанз дувцар хьалха санна севообороташ чакхйоахилга хинна Iац. ХIанз эггара хьалха хоатт: малаш цу кха да? Мишта доалл ду цо цунна?

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

Нохч-ГIалгIайчен тIаштон управленена чуйоагIача номер 10 йолча СпецСМУ йиьлагIча разрядах каменщик волаш болх беш ва къахьегама ветеран Алиев Рамзан. Дийнахьара норма 110—120 процент кхоачаш ю Рамзана. Цун хьалийла къахьегам белгалбаьхаб дукхача маьлерча совгIатаца, баркалаш яхарца.

Алиева наьха тIа лелаш я социалистически яхье котваьннар хий массехк. Зама, из иштта ва коммунистически къахьегама ударник.

СУРТА ТIА: каменщик Алиев Рамзан болх беш волаш.

Дж. ТОХТАРОВА сурт.

• Мишта кхоачашду тIайица декхараш

ГIУЛАКХ КХЕТАДЕШ ХИЛЧА...

Довха а зIамига а 200 бежан кхоабаш ферма я баьпалаараш кхелеш йолча Ачхой-Мартановски района «Урожайный» совхозе.

Баькъа, фермерча цхьан Iаттагара йоаккхаш бола шура цхьадолча боахамашка шин Iаттагара йоаккхачул дукхагIа я. Карарча шера ялх бетта хIара Iаттагара 1800 килограмм гаргга шура яьккхай доярчаша Алхорова Тумишас, Шахбиева Лайлас, Пашаева Аллатус.

— Ах шера планагIа паччахьалкхенга 40 тонн йоха йоагIача 66 тонн шура ехнай тха хьайбаш леладераша, — йоах совхоза директора. 1983 шера заьттаниара продукташ дукхагIа яхарен паччахьалкхенга йохкарен планаш декхараш кхоачашдеча хьинаре къахьегарах Халкъий ДоттагIала орден еннача Гиреев Iалаудинна Султана. — ХIаьта шера план хадал кхо бутт хьалха кхоачашъелерхIаш да тхо.

— Ши-кхо шу хьалха эсала лелар фермера балхаш. КIезига яр доахангара йоаккхаш хинна шура, пул совгIа, дозал геттара кIезига лолаши гIийлен дар дулха лаьрхIа паччахьалкхенна совхозо дIачуйтийна хьайбаш а, — тIатехар партбюро секретара Сельмурзаев Шарип Шахидовича. — ГIулакхаш дикагIча оагIорахьа эрга а дувлаш дIадоладелар йоаха балха опыт йолаш вола Махмудов Умя бригадиралла хьожавьачул тIехьагIа. Цун низ дIанкхьчар доярхайи скотникийи болх ма боагIара вIаштIехь а боаккхаш, хьайбашта лерттIа Iунал дайта...

Иштта ший гIулакх дIахьергдолаш вола бригадир ма оттаваьвий оаха аьнна шоаш де декхарийла бар ца деш сатийна Iохайша бац совхоза кулгалхой. Хьайбашкара хьайоаккхача юурийген дулхаген хьежжа алапеш а теларгдолаш, премеш а хьежаргйолаш дола хьалаш вIаштIехьдаьккхад цар. Лоцца вьлча, наьха къахьегампара безам совбаьккхаб. Иштта, скотника Асиев Iалдалрашида цахаллаш мода доакъар а лоатталеш, хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача дийнахьа 11 килограмм гаргга шура йоаких лакхе цIераш яьхача доярчаша. ХIаьта дулха лаьрхIа дола кагий доахан кхоабаш волча скотника Алисханов Мовлала хIара бежана дийнахьен буси 1000 грамм дозал IотIалеттадойт. Хьалха дIалхача хана совхозо дулха лаьрхIа паччахьалкхенна дIачутелача хьайбой дозал 340 килограммага дIакхоачаш мара хиннацац. Укх шера бий уст дIачубеннаб дулха комбинате хIаране дозал юкъера лаьрхIача 460 килограмм а долаш.

Толамашка хьежна да болхлоша баьча балхах лур а. Премеш а йолаш юкъера лаьрхIача хIара бетта 260—270 сом алапи хул доярша, хIаьта скотника — 220—230 сом.

— ХIанз дулха лаьрхIа кхоабаш пхийтта бежан латт тха, — йоах дIахо С. Гиреев, — уж а дIачулурга хIаране дозал 500 килограмм долаш. Укх цхьан-шин шера цхьа бIаь бежан тхоай ферме кхы IотIаккхетийта лергхIаш а да тхо. Тха боалам баьцалаарели кхедара специализаци йолаш бале а тхоашта могар дергда мехка Кхачан программа кхоачашъеча шурен дулха дукхагIа лакхара а...

Фермерча болхлоша мел дика шоай гIуланкхашка хьежарах хьайбаш оцна а долаш шурен дулхи дахкара а лоархара а декхараш кхоачашдулургдацар шортта моцвен гIожен доакъар царна ца хилийтача. Из Iалашдара а цIенкхашта уйла яь совхоза специалисташа. Хьакъоастадаьд мел оаш хиш доалаш дола лаьтта. Хьалкхею дукхен хьаьнен доакъар душ йола культураш: люцерна, хьаьккIаш, сой, кхыяраш. Дийнахьа а бус а шин сменагIа догIаш хьисапе хий деттарах хIанзале шоаза хьекхай люцерна. Цох йол кийчъю. Цахаддаш цун моша баьцаш телаш кхобб летташ а дулха лаьрхIа а доли доазан. Геттара шельяллалца цу тайпара доакъар хилийтара шин кIира хьалха моша горошек чуийца мукъадаьннача 100 гектар хулача лаьтта дIайийлаш вIашагIъаьяь хьажкIаши соян. ХIаьта дика хьувкъаш йоагIа доакъара лаьрхIа укх бIаьсти дIайийна кхы тайпа культураш а.

Укх ахканен гуйранен денощка 2500 тонн силос, 180 тонн йол, 400 тонн ча кийчде лерхIаш ба совхоза кулгалхой.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советон облсовпрофон кхайкадаьча месячникаш ма могга дукхагIа доакъар кийчдара деррига шоай низаш тIадерзадаь къахьегаш ба совхоза механизатораш. ХIанзле цар кийчъяй 1000 тонн гаргга силоси 100 тонн йоли.

Эггара хьинарегIа къахьегарех ба Т-40 яхача тракторaца баьцаш хьекхаш вола Эдильханов Альмад, йолхьиеаца йол хьагулю Магомадов Ахьмад, стогометател тIа вагIа Эдильханов Нурды, аргIаш деш вола Сослаьмбеков Iаббас, кхыбараш.

Хьайбаш леладерий, доакъар кийчдерий, баьцадаараш кхедерий гIуланкхаш иштта дика дIагIоргдадар техника аьстагIа боах беш хилча. Ткъаь итт трактор я совхозе. Царех хIара дийнахьа болх беш хул 27—28. Цар санна лелара коэффициент лакха йолаш болх бу автомобилаша а.

С. АУШЕВ.

Халкъий доттагIала мотт

Социализмаша карагIдаьннача эттара доккхагIдолча хIамаех цаI да ленински къамий политика — халкъий цхьатаррарча бокъонийн доттагIалeн политика парте практически чакхъяхар. Парте кулгалца чанхъяьхай хIара советски республика вай мехка, къамаши народносташи дIахо тIехьтIахьа дукхагIа гарганхулара наькъагIа массе оагIорахьара дегIайоалаяра тIаерзаль мероприятеш. Социализм хьалъеча шерашка вай мехка хьахиннай наьха керда исторически общность — советски халкъ.

Уж Iалашмате бокхача теоретически практически лоархIаме хIамеш карагIдалар бахьан долаш сатоха йиза даргдоапаш эттад советски общества вахара еррига сферашка эрсий метта лоархIам дIахо лакхбелга.

Эрсий мотт — Iилман культурга дакъе карагIдаьнна хIамаш къамий республикашта юкъе дIа-хьа эцара хилала яргйоаца средство. Къамий республикай, областий, округий боккхагIа болча бахача маха наьна метта ниисса эрсий мотт а паргIатта лебе ховш хилча мара кхоачашдулургдац юкъерчей лакхерчен декъара, общественно-политически, Iилман, культурни вахара даькъара меттай дувзаленаш дIахара а меттай дулхьалемаща союзни республикай халкъаш шоайлен СССР вокх халкъашцарен кийра дахара торонаш ца кийсъелийтара а социальни хьашташ.

ДегIаенача социализман Iилма-технически прогресс шерра йоаржаьчеи хьалашка адамлено Iоаль аррита знанеш нардерзаяра алхха цхьа мотт харах кхоачам хилац. Къамий культураш дIахо гаргайолхача, советски халкъий доттагIали венарашка цхьана леладу гIулакхаши чIоагIлуча хьалашка шоллагIа мотт — къамаша шоайла гIулакхаш леладара эша мотт — IомабахазбаргIбоацаш хул, вешта аьлча, массане а лелабеш ши мотт хьахул дукха къамаш дахача вай паччахьалкхен къамаштен народносташтен юкъе.

Цу хьалашна ши мотт дегIабоалабенза барг на хилар вахара объективни хьаштащна дувзадена да. Цунна тешал ду вокхача Iилманхочо Ю. Дешериева йоалаеча укх фантаща. СССР-е дахача дукха совгIа-эшашагIа доалаш 130 оалангарча халкъех 80 гаргта дараштa ши мотт эшдеша даха ха кхачалая дола бераш кхедарaн юкхьанцара образовани ялара, 110 совгIча халкъашта — юкъера образовани ялара, 115 хила мегача халкъашта — лакхера образовани ялара. СССР-е бахача ахаш хIана бац аьна болча наха шоай къамий мотт санна, иштта общественно-политически, культурни, Iилман вахаре, халкъаша шоайла цхьана гIуланкхаш леладеча лебе эш къамаш вIаши дувзадолийташ бола мотт а.

Эрсий мотт Iалашмате бIаьхий хилар, грамматика нийсдаьа массе оагIорахьара шаьрдаьа хилар, Iалашмате йоккхий функциональни торонаш, шера терминологи хилар — цу дерригача хIамаша йиш хилийтай эрсий мотт къамашта юкъа СССР халкъаша вежарашха цхьана гIулакхаш леладеча ханен лебу мотт а лаьрхIа харжа.

Вай мехка эрсий метто кхоачашъер алхха шоай лоIамагIа халкъаша вIаши бувцача къамашта юкъерча метта функция я.

Советски халкъий вежарашка долча доттагIала хьалашки къамий меттаца дегIаух цхьатайррарча бокъонийн вIаши дIаьхий зарен зара тIа. Цхьабакъда, деррига къамий меттай бокъонаш йиза цхьатара яр аьна цар общественни функцеш дегIаахара перспективни цхьатарра яц. Из цу меттала къамьл деча бахача наьха дукхалца, из мотт дегIабара исторически а башхалонаша дувзадена да.

Нохч-ГIалгIайчен халкъий меттай вахаре, СССР деррига халкъий а санна, дегIаух массанена а цхьатара йола ши процесс: къамий метташ дегIаххувлара дIахо эргадоахаш тоалара СССР деррига къамашен народносташен юкъе лебеча метта меттел шоай лоIамагIа хармача эрсий метта функцеш кIоаргъьар а шеръяр а.

Социализми коммунизми хьалъеча йIаьххача юкъагIа нохчийи гIалгIайи ши мотт хилар ше хила ма доагIара дола, метташта йиза паргIатон цхьатарра бокъонаши кхарна дувзадена хIама да. Нохч-ГIалгIайчене шолхача меттай керттера тайпаш да нохчий-эрсий гIалгIай-эрсий шолха метташ. Из бокъонца СССР халкъий деррига метташ паргIатте дегIаухилга Iалашдеш йолча ленински къамий политикага хьежна да.

1970 шера хиннача переписа даннеца хьахьонхачох, СССР-е бахача эрсашха боацача нахах хийца эрсий мотт лебеш 48,7 процент бар, Къулбаседа Кавказе — 70 процент гаргта, цу дакъе 71,2 процент гIалгIайн 66,7 процент нохчийн, хIаьта 1979 шера из процент гIалгIай 79,6 а нохчий 76,0 а хилар.

Эрсий мотт къамашта юкъе лебу мотт а шоллагIа наьна мотт а лаьрхIа тIайцабар аьнна, из цIанкха хилча а дац, да а дац наьна метташ дегIа ца лахлийтар, къамаи метташ дIахоьсар.

1979 шера яьча переписа даннеца хьахьонхачох, мехка бахача беррига нахах 93,1 процент бераша шоай къамаи меттах лоархI наьна мотт. 1970 шера переписа йолча хана паргIатта лебеш бола шоллагIа мотт эрсий бар ба аьнна хьанхайкабаьб СССР тайп-тайпарча къамех волча 41,9 миллион саго, 1979 шера 61,3 миллион сагата кхоачаш дукхагIа хинаб уж.

ДIайолаенна шолхача меттай процесс чIоагIа лард я деррига советски къамашен народносташен коммунистически общества материально-технически база хьяр дукха лоаттабеча къовсаме нохчашен гIалгIашен хьинаре дахъа лацара.

СССР йолаш хьайоагIача укх 60 шера дохкий толамаш даьхад Нохч-ГIалгIайчен халкъаша, дика хувцамаш хинад уж социально-экономически культурни дегIадахара даьнье.

Уж доккхий хIамаш толамаши карагIдийна хургдацар, нагахьа санна къамий дош нийса къоастадаь хиннадацаре. СССР-е социализм хьалъяра, цу даьнье къамий метташ дегIаккхувлара опыт дунен халкъашта юкъе боккха лоархIам болаш а кхыча мехкашта масал гойташ я.

В. НАУМЕНКО,
Л. Толстой цIерагIча Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университете Iилман коммунизма кафедра преподаватель.

Грозненски «Металлист» завода болхлоша шерра социалистически яхь йоаржаьй цхьайтталагIча пятилетка дийлагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяре. Цу яхье хьалхалаттачарех цаI я слесарь-сборщица, коммунистически къахьегама ударник Умахова Татархана Малика. ХIара сменагIа нормаш 110—120 процент кхоачашъю цо. Ма хетта дика кхоачашду цо Грозненски горсовета депутата декхараш а. ХIана из дIаяца кийчъеш я КПСС членалла.

СУРТА ТIА: слесарь-сборщица М. Умахова.

Н. ПЛИЕВА сурт.

КОМСАШ ЛЕЛАЕРИЙ ДОШ

ГI. Ахриева цIерагIча совхоза комсий плантацеш 425 гектар я. Хьалхинна яьнна, хьувкъам душ йола комсаш я уж ерригаш а. Тха отделени я уж лелаеш. ХIара гектара тIара 40 центнер комсаш яха езаш да тхо укх шера планагIа.

Соалха гурахьа деза из декхар кхоачашдара къахьегаш ба отделенера комсаш лелараш. ДукхагIйола комсий гаьнаш гурахьа еIар оаха. ХIаьта, юхейнсараш йоIнлга чакхдаьккхар укх шера бIаьстан юххье тIера лаьтте дIадаьккха хьагучайоаххашехь а.

Дукха балхаш чакхдьхад оала укх шера комсий хьувкъам кхебе. ШIалера тоа а яь аьшхасаьргах хьалийххай хьалха тIа тохалехьен шоалгIа гIа техачух тIеьагIен.

Комсий мугIарашта юкъе диазза культиватор яьккхай тха механизатораша, комсашта механически оасар а деш. Йиъ агрегат я отделене цахадаш из болх беш. Массе а хана оасаре болх беш, социалистически яхье хьалха латташ хьабоагIа тракториста Турщиев АбусаIиди Эльбукаев Сейт-Ахьмади.

Мелла дукха культиваторащ яьхача а кулг-мара оасар де дезаш хул комсий мугIарашна. 47 саг ма отделене бригадашка кулг-мара оасар даш.

Дика хьийкъа комсаш кхеяра геттара бокха лоархIам болаш да мильдю яза лазар ца хилийтара къовсам лоаттабелга. ДогIа массаза делх молхаш тоха еза комсашта. ХIана пхеззагIа молхаш тоха боалаш ба тха механизатораш еррига комсашта. ВорхI агрегат я отделене ца тIехьабалийта йиш йоаца болх беш. Молхаш еттарашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латташ, лакха оасарле йолаш къахьегаш ба трактористаш Гулаев Виктор, Умаров Iайиди, Баймурзаев Вадуд, кхыбараш. ХIара дийнахьа цаI-ах — шиъ балха нормаш йоах царех хIаране комсашта молхаш тохача.

Хьинар кхо ца деш молхаш еттараша къахьегар бахьан долаш лазар ца хулаш дика хьалхиннай отделенера комсаш. 35—40 комсий гайдолг летад хIара комсий кIотаргах юкъера лаьрхIача. Ерригача совхозе лаьрхIача хIара гектара тIара 45 центнер йолаш комсаш чуэца а план тIеххоачашъеш уж паччахьалкхенна дIаяла а лерхIаш да тхо укх шера.

Кхы а дикагIа хиннай къаьст-къаьстача гектарникаш лелаеш йола комсаш. Царга дIаенна 40 гектар комсаш я тха совхозе. Ханнавьен динен шоаш леладеча комсий кхашка деррига балхаш чакхдаьхарашта юкъе ба гектарникаш Точиева Майса, Мутиева Лейла, Хажиева Ася, Каримова Засу, Ибрагимова Хьалимат, кхыбараш. Шоай гектараш леляральсовгIа, совхоза юкъарча комсашта Iунал деча а новкъостал даш хьабоагIа уж.

Кхы а дикагIа хьийкъа комсаш кхее лаьрхIа ба шоашка дIанийца комсаш лелаеш бола гектарникаш. ХIара гектара тIара 50 центнер а кхы дукхагIа а комсаш яха — иштта за цар укх шера тIайица социалистически декхараш.

Комсаш лелаерий болх дикагIа дIабахара новкъостал деш да социалистически яхь лелаяра а дикагIа болх бераш белгалбахара а совхозе оттадаь хьалаш. Комсашта Iунал леча ханнахьен дикен чакхбаьнкхача хIара балхах доагIача алапел совгIа 20 процент ахчан совгIат лу комсаш лелараштa. СовгIаташ мара чакхдаьхад гектарникаша комсаш лелаяра деррига балхаш.

Комсашта Iунал дара мерттера балхаш чакхдаьннад. Дика дета кхачаш латт укх шера тха комсаш. ХIанз эггара лоархIамегIа декхар да комсаш чувцара массе а оагIорахьа дика кийчо елга. Цу деша цIенкхаштта йоакхо еш да тхо хIанз.

Комсаш чуэцача болх бара кийча я механически погрузчикаш, лотокаш, яьшкаш, ведраш, иштта Iалашдаьд урсаш, кхы дIараш. 300 сага лаьрхIа общежити я тха отделене. ДIадоладаьд балхаш из кийчъялга а. КIираш техача тоаьь йоал из, маьнгеш дIаоттаде мара ца дезаш. Метта хIамаш IотIайха мара ца езаш совхозе йолаш я.

Укх шера комсаш кхеяра а уж паччахьалкхенна дIаялара а декхараш тоалица кхоачашде лаьрхIа къахьегаш ба тха ГI. Ахриева цIерагIча совхоза комсаш лелараш. Иштта дакъа лаца лерхI оаха мехка Кхачан программа кхоачашъеча.

А. ГИНАЕВ,
ГI. Ахриева цIерагIча совхоза комсий отделене управляющий.

Оаха яздаьчун лерагIа

«Керттердар теркалдац»

Укх шера 14-ча июне «Сердало» тIа араьннар «Керттердар теркалдац» яха критически статья. Цу тIа дувцар цхьан хана социалистически яхье хьалхара моттигаш йоахаш хьаенача Назрановский автопредприяте коллективо тIехь-тIехьа шийн позицеш дIаялара бахьанех. Статья автора белгалдоахх царех лоархIамедар: из да предприяте партийни профсоюзни организацеша наьха уйлаш а план кхоачашъяра Iаткъаш дар а доахаш, коллективана хьалхашка латтача декхарашца бувзаш бола болх беш ца хилар. Цу хьагIьехьа Назрановски автопредприяте партбюро секретара Э. Хамагулыгова редакцега хоам бу:

«Сердало» тIа араьнна статья йийцад Назрановски автопредприяте партийни бюро шерьача заседане. Критика баьхьинай. Партбюро декхарийла яй профсоюзни комитет (председатель А. Г. Аушев) предприяте болхлой къахьегамеи бегти хьал лорадара долча дешашта лоаттабу тIахьежам чIоагIбар. Вирос декхарийла баьб предприяте кулгалхой производственни помещенеш цехаш укх шера 3-ча квартале тоаяь яха. Деиел дедар даьд коллективе политико - кхетам баларх идеологически болх тоабе.

«Предприяте кадрий шерара, дIанийсъяра, кхеяра хьехехьа партоганизацеша хьалхашка латтача декхарех КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо дIа из декхара идеологически, политико - кхетам балара балхахь» яха деш повестка а йолаш предприяте карарча шера 12-ча июле хIанр йолхла партийни собрани.

ХIанз чакхбоаккхаш ба предприяте гойтара кхеташ нерадалкхаре болх.

КХОМ БЕ, ЛОРАДЕ, ЛАРХIА

Хано дIадехарашка хьежжа

Къахьегама массадолча доакъошка шерра меттиг дIадоацаш латт доагора - энергетически ресурсашта кхом баран, доагора - смазочни материалаш ма хулха кIезигагIа йоаяран тIехьарча болаш.

Цунна хетаь яр дукха ха йоацаш Грозне дIайихья семинар. Цига дакъа лоацаш бар измерительни техникаи стандарташтен йолча госнадзора Нохч-ГIалгIай лабораторен РСФСР «Госкомнефтепродукта» Грозненски управленен викалаш.

Республикерча нефтебазай директораш, боккхагIа бола автозаправщикаш а бийхабар цу семинаре. Цига къамаьл даьраша дийцар шоашта карагIдаьннарех нийслуча кхоачамбоацарех, доагора - смазочни материалаш кхом беш дIаахийтара дIахо шоаш де лерхIарех.

Семинаре иштта дийцар автозаправочни станцешка (АЗС) мехкдаьтта продукташ лоаттаярен потребителашта дIахецарен гIулакх малагIча хьале латт.

Автозаправочни станцей боахлонта хьалхашка латтача декхарех белхтохламехи дийцар Грозненски управлене АЗС начальника В. И. Писание.

ХIана укх сахьате, аьлар оратора, Грозне шоай доалахьа машинаш йолча наха лаьрхIа 4 автозаправочни станци хьакъоастаьдай. ХIаьта кхыча АЗС-шна частни транспорта доагор чудотте бокъо яц.

Мишта латт доагора - смазочни материалаш маьхала кхара санна дола гIулакх? Аьлча кхоачам ба дукхьал укх шера дIабехача 5 бетта соалха цу хаваца нийсдича 1300 тонн дукхагIа доагор маьхала даькха хилар. ХIанз, оттаьлча планага хьежжа 1986 шу хьагIаккхаччалца йолча хана вай республикерча массе йолча городашка АЗС-ш яха чакхйоахаргья частни транспорта лаьрхIа.

Дукха балхаш ду аьлар Писание тиэгIьеша бензоколонкаш кердачарца хувцаш. Кердача колонкаша торо ду доагор дIахецара минимальни боарам цхьан килограммага дIакхоачаде, хIаьта, из чIоагIа лоархIаме да шоай доалахьа машинаш йолча наха.

Вай республике 32 автозаправочни станци я. Цхьабакъда, еха колонкаш, оборудовани тове эшаш йола материальни база яц хано дIадехарашка хьежжа. Цудухьа цу гIулакхо новкъарле ю доагор потребителашта дIахецача хана нийсса учет лелае.

Бензин, кхыдола доагор доагIача боарамагIа заправкашка машенашта чу ца дотташ а моттигаш нийсъенай. Харц хургдар цу кхоачимбоацарца управлене болхлоша къовсам лоаттабац аьлча. Иштта укх тIеххьарча хана доагор дIахецача хана бокъонаш телхаеш хилар хьаьн долаш бехктохаме шиб цхьабола нах. Царех ба операторaш Р. Гетнаева, А. Героев. Шоай доалахьа йолча автомашинашта доагор дIахецара бокъонаш телхаярах строгий выговор яй номер 58 АЗС заправщика А. Цакаевна.

Цхьабола водителаш АЗС кое шоаш боагIача хана цар машинаш сов сиха лалар бахьан долаш колонкаш йохаю машинаш тIаетташ. Цунна доли масал да г. Гудермесе номер 14 йолча АЗС-е машина тIатеха йохаль бензоколонка.

Мехкдаьттана учет лелаяр из потребителашта дIахецари тIулакх массаза а шийн теркама кIала лоаттаду аьлар республика метрологически Iалашон отдела вокхагIйолча инженера В. Савельева семинаре ше къамьал деш. Бензоколонкай, даьтта ноланай технически хьал дукха а дикагIа кхаба доагIаш хиларах дийцар Савельева. Хано дIадехарашка хьежжа яц уж, аьлар цо. ДукхагIъяраш доагор Iоухийташ тишъенна я. Цудухьа пайда ца эцаш дов дукха бензин, даьтташ АЗС тIалетта моттигаш, царна юхера гонахье бIехью цу гIулакхо.

Семинаре къамьал мел даьраша белгалдаьхар АЗС балхаш тIа хIана а шортта кхоачамбоацараш долга. Уж сихагIа дIадахара йола мероприятеш белгалъяьхар. ТIенхха мара торо хургьяц доагора - смазочни материалашта боагIача бесса хьоабе а царна нийсса учет лелае а.

И. МАНТАК.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

Нохч - ГІалгІай Министрий Совета Президиумо шиЙ аргІанарча заседане бийцар шийна чуйоагІача управленешта, отделашта, организацешта кулгал дара Сунженски райисполкомо бу болх. Цига белгалдаьккхар из болх дІадехарцина хьажна боацилга.

Дукха кхоачамбоацараш да районе юртбоахама продукци хьеча: кІезига да доахана Іоду Іаьсий, пачхьалкхенна дІатела доахан кондициони дозал доацаш хул. Хьайбаш дукха дойт. Доккхий зенаш даьд боахамашта лечкъораша, боахама доал ца даро. Дукхача боахамашка гІона телхалу лаьттах дола законаш. Райисполкома юрта боахама управлене даьдаш кхоачамбоацараш дІадахара, законаш ца телхадайтара, бехке бараш бехктокхаме озара де деза гІулакхаш.

Дукха кхоачамбоацараш да торговли вІаштІехьаккхарен районе бахача наха бытовой гІулакхаш дарея сфере. Цхьабакъда, райисполкомо эсала къовсам лоаттабу цу кхоачамбоацарашта дукъала, бизза пайда эцац потребительски кооперацеи быта службеи болх тоабара даькъерча шиЙ полномочехи торонехи, деха доаггІар хьадехац РайПО, райбыткомбината кулгалхошкара, мела лоаттабу тІахьожам це тІайИаь решенеш а лаккхерча органий соцамаш а кхоачашйий хьожаш.

Района чуйоагІача дукхагІа йолча отделаша, организацеша (культура, чурча гІулакхий, халкъа образоване, социальни Іалашой отделаш, жилкомхоза производственни объединене) йІаьхача хана уттадац райисполкем хьажийта шоай балхах доладешаш.

Района чуйоагІача отделий, управленей, организацей торонех пайда ийбац райисполкомо хьадача участкашка юрта Советий исполкомий болх тоабара. Отделий, управленей кулгалхой кагтахьа мара хилац юрташкарча Советий исполкомашка, хІаьта доагІаш долча даьнгъа кулгал дара гІо дац.

Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советe халкъа депутатий Сунженски районии Совета исполкома теркам тІавоар района чуйоагІача отделий, управленей, организацей балха кулгалдеча долча кхоачамбоацарашта, уж дІадахара декхар тІа а дуллаш. Дийза дергдоаца хІама ларкІар тІадиллача гІулакхах бола хІара кулгалхочун персональни бехктоккам лаккбар ца балха мах тІеххьара цунах хьахулаш долчунга хьежна а беш.

Хан-ханнаькъа уттае еза района чуйоагІача отделий, управленей, организацей балхах йола отчеташ районни Совета сессешка, цун исполкома заседанешка, къахьегамхой коллективаш нах бахача моттигашкарчеи собранешка, вІаштІехьаккха деза отчеташ еча хана къахьегамхоша телаш йолча предложенейи цар замечанейи учет елгеи уж кхоачашъелгеи.

Товбе беза районни Совета массазарча комиссей отделийи организацейи балха тІахьожам лоаттабара, цар балхацара кхоачамбоацараш дІадахара тІаберзабаь беш бола болх.

Министрий Совета Президиум хьажар моттигерча Советий социально - культурни бытовойи объекташ хьалъяра план 1984 шера хьалхарча ялх бетта кхоачашъярах долчу дешага. Белгалдаьккхад моттигерча Советий капитальни объекташ хьалъяра болх Совмина УКСе, горисполкома УКСе, Нохч - ГІалгІай гІишлошъяра управлене, хІаьта шитта Грозненски горисполкома, Назрановски, Урус - Мартановски, Шелковски, Сунженски, Советски, Ножай-Юртовски райисполкомашка эсала лелаш хилар. Царна тІадиллад план кхоачашъяра тІехьабисар дІаданкхаран моттигерча Советий объекташ хьалъяь яхара план дузилга а йоаааш кхоачашъелга Іалашдаран тІадероадаь гІулакхаш кхы тІехьа а ца доалаш дар.

Республике берий ассортиментах долча товарий производство мишта дел цкха дош дийца а дийца, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета Президиумо белгалдаьккхар, объединенеша, предприятеша, халкъа депутатий Советий исполкомаша берий ассортимента производство алсамъяккхара, товарий дикал лакхъяра, цар торговли тоаяра тІаберзабаь ходдам боллаш боле болх баь хилар. Алсамдаьккхад Грозненски хІамаш тегача объединене берашта йола тийга хІамаш арахецилга. ЦІегІа къахьегарий комбината, Нохч-ГІалгІай АССР Местпрома производственни текстильно - галантерейни объединене, Назрановски трикотажни фабрика пазатен трикотажни хІамаш арахецилга.

Цунца цхьана, берий товарий ассортимент арахецилга алсамданкхара беча балха юкъе хІанз а долаш да цІенхаштара кхоачамбоацараш. Берашта дола товараш арахецилга дегІадоаладара кІезига терхам тІабохийт цоачта оттаь берий ассортимента изделеш арахецара задане кхоачаш ца еча «Терек» хача объединене, Экспериментально-механически заводо.

Цхьайолча промышленни предприятеша арахеца товараш дикал доха йолаш да. Иштта, дукхъал 63,2 процент мара дац цхьоалагІча сортах Назрановски трикотажни фабрика арахецача берий ассортимента изделешта юкъе (пленах 80 процент хила дезача). 1983 шера цу фабрика арахийна 108,6 эзар сома мехъа продукци бран яьй.

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета Президиумо тІадиллад НГІАССР моттигерча промышленноста министерствана, Грозненски хІамаш тегача производственни объединенена, Назрановски трикотажни фабрика кулгалхошта, горисполкомашта, райисполкомашта гулдийнна кхоачамбоацараш дІадахара хоадаж боллаш дола гІулакхаш дара 1984 шера берашта дола товараш арахецилга Іалашдаря.

Министрий Совета Президиума заседане хьежаб иштта хьувкъам ца бойташ чубахьилга Іалашдечара Советий депутатийи шеррача общественностеи хьинар айдарах дола дешага.

Халкъа депутатий районий, городий, поселкай, юрий Советий исполкомашта тІадиллад юртбоахама культураш хаинаьа чукйна йоахилга, хьайбашта тешшаме доакъара база хьаелга, заготовительни, транспортни торгови организацей, чакхйоахача промышленноста предприятей болх нийса вІаштІехьбоаккхилга Іалашдара чІоагІа теркам тІабохийтилга. МоллагІча тайпара даь а боахама доал во деш йола моттигаш гучаьйта цу тайпарча гІулакхашта дукъала шерра общественность юкъе а озаш хоадам боллаш къовсам лоаттабар. Цу гІулакха сходаш е еза нах бахача моттигашка, нахарча шера хьувкъам хІама ца дойтац чубахьилга Іалаш а деш. Юртбоахама продукташ дІа-юха кхухьача нерттерча участкашка уттае еза депутатий посташ, цу конвеера хІара этапе рейдаш а еш. Из болх беш гучадийнарий хьакъехьа оперативни гІулакхаш де, кхоачамбоацараши харцахьа дараши сиха дІа а доахаш. Яьча рейдех, тоххамех, цар гучадаькхараш дІадахара заьрех непайдзонгеи рацион тІолла информаци е еза бахача наха.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

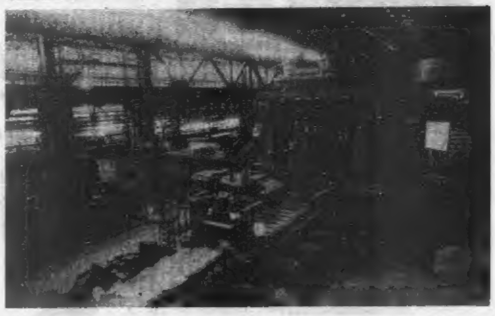

Советски Союзе техническии экономически гІоцца яь йола Вихлайски комбинат индийски Іаьржача металлурге йоакхагІчарех йола предприяти я. Мехка лоаладеш долча болата дньагІа дола дакъа хІанз кхачан аьнна цунна кхоач. Ше болх беш йолча шерашца цу заводо мехка деннад 40 миллион тонн болати 33 миллион тонн сорт саьнгІа прокати. Тахан из эттара рентабельни йолча Іаьржача металлурге предприятех цаІ я, дерегІа а динагІа а йола продукци арайоахаш.

СУРТА ТІА: Вихлайски [illegible] прокатни [illegible] А. ЧУМИЧЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

МА ХИЛИНТА ЯДЕРНИ КАТАСТРОФА

Дунен тІара хьал кхераме долча оагІорахьа дегІадоагІаш хиларо халкъашка чІоагІа сагото яйт. Сиклуш латта гераш Іоадар, нердача сферешка из дІадоаржаде тарлуш хилар санна долча гІулакхаша ядерни тІом хилара кхерам айбу. Цу гІулакха бехке дараш лаьттан шара тІа эттара нерттера хила гІерташ дола США доал деш [illegible] гІовараш да. ТІаттІа чакхбаккха гІерт уж Советски Союзал тІех тІема кийчон совле шоашкаьа хилийтар нийъ, нерда - нерда герза тайпаш, эттара хьалха ядерни герза тайпаш а доаш, хьадара программаш шеррача масштабех чакхйоахилга сихду.

Дунен тІарча халкъаша шербу вашингтонски администраце уйла ца еш лелабеча арахьарча политика наькъа дукъалара къовсам. Цу хьакъехьа тешал ду вай планета тайп-тайпарча кийнештанара, цу даькъе ВІашагІкхийттача Штаташкара шоашкара а ухача агентствай информационни хоамаша.

Сан-Франциско дукхача наькъа митинг хиннай. Цуна юкъе дакъа лоацац хиннараша Рейгана администрацегара хьадийхад ядерни герзаш Іоадар Іалаьмете сиха соцадайтаяга а милитаристски арахьарча политика наькъах юхайоалилга а. Рейгана администрацеда тІабуж дунен халкъашта юкъера хьал чІоагІа ирдаларахи ядерни тІема кхерам айбала... бола беррига бехк, белгалдаьккхад ше къамьал деш США воазаш волча общественни деятеля Дж. Джемсона.

ТІема дукъала къастта чІоагІа нах гІайттаб цигарча Дукхача мехкашка эттара хьаьаха тоха лаьрхІа йола американски ядерни ракеташ оттаеш латтача Малхбузен Европе. Іаьдалаша нах дунцаш чубехие а демонстрацеш совнах яц ФРГ, Англе, Голланде, Итале, кхыча мехкашка.

Американски раввташ хІинзое а кхача йолча Сициле Комизорча дунен халкъашта юкъерча лагерий антиаистаиш найчъаьй машар лорабаре, ядерни [illegible] кхераме планаш чакхъяьяре [illegible]лара дукха инициативаш. Машар лорабара йола дукхача наькъа манифестаци хиннай 18 июле Сициле администрациями центре — Палермо.

Цхьанкха хІаманна бехктокхаме йоацаш США-с лелаю политика бахьан долаш адамеина тІаэтта ядерни тІом хуле хила тарлуш доал укзара хІамаш хьалхадоах Японерча машара тІехьа барцаш. Хиросимина чуйиттача американски атомий бомбаша боабаьрашта дегІача памятника хьалхашка йоагача даим йоагаргІолаш йийзача цІера тІа лоталь факел бе а йоаллаш болх Хиросимски машара паркера йолленнача тІема дукъаларча эстафета юкъе дакъа лоацараш укх деношка.

Планета тІарча машар бедаш долча деррига нишнаш ца цхьана да дукха миллонаш саг чувоагІаш дола Инде хавкъ а. ХІанз цу мехка дІахьош да машара тІехьарча къовсама къамий шкъара месячник.

Дерригача заьттарча халкъаша йоах «дІабакхха!» дунен ядерни катастрофага планета тарта гІертача хІанзарча вашингтонски администраце милитаристски никъ. Халкъашта боккъонца йола кхерамзле Іалашъяра, деррига дунен тІа машар хилийтара тІехьа да уж халкъаш.

КИПРА ХАЛКЪАЦАРА СОЛИДАРНОСТЬ

Дунен прогрессивни общественносто хІара шеро иоль юкъе [illegible] доахих Кипрацарча солидарноста кІира. Из вІаштІехьдаьккхад ООН-ей Кипрацарча Дунен халкъашта юкъерча комитетеи инициативагІа. Укх шера ца кІира нийсденнад президента Макариоса законни йола правительство иохар лаьрхІа паччахьалкхенна дукхалара путч яь ханнача хана дена 10 шу дизарца. Империализма низамеи американски спецслужбаеи хьа а лоацаш путч дииначи хана туроцки бІу гІайрен тІа Іо а бовсабаь, боккъалдар аьнча, из йийкар. 200 эзар саг совгІа бола кипроташ тхоакІийле йоаааш бисар, царех бежеппаш хилар. Греческий турецки общинаш искусственно вІашагІхоадаяро тоадилар юкъера экономически бувоаман, из гІулакх теттара воча оагІорахьара ІотІкъар общественни вахара ерригa аспекташта.

Кипра правительства, къахьегача халкъа прогрессивни парте (АКЭЛ) гІайрен тІарча кхача демократически никъаша ерригІа къовсам лоаттабу кипрски проблема машара наькъаца къоастаяра тІехьа, суверенни, территорега дилача бІарчча йола, бловех дІакхетанза а демилитаризовании а йоле Кипр хьаяра тІехьа. Цхьабакъда, гІайрен тІара хьал хІанз а чоалхане долаш да. ЮкъагІа а йоахаш массех шера цин общинане юкъе еш лаьттача переговорща холуш дац хІама хиланзар, хІаьта уж соцдийр. ООН Генеральни секретаря инициативагІа гренийи туркийи общинай викалий аргІанара вІашагІкхетар чакхдаккха лаьрхІад август болалуш йоле.

Кипрски проблема къоастаяра нанъ тІара нерттера дукъале хІанз а ца совцаш империалисташ Кипра чурча гІулакхашта юкъе гІерташ США а НАТО гІоалара цар соконнкаш а гІайревах агрессивни тІема база е гІерташ хиларах латт. Американски военщина шиЙ хьашташ кхоачацдара тІехь-тІехьагІа шерагІа пайда эц английски воении базех: Акротирехи Декелияхи. Сепаратисташа законагІа йоацаш 1983 шера «Къулбаседехьарча Кипра Турецки республика» оалаш яр дІакхайнаьчул тІехьагІа Вашингтон хьалъе йолаелар турецки бІучаша оккупаци яьча гІайрен даькъ тІа Фамагуста юхе Лефконико яхача моттиге, хІанзарча ханара эттара керарагІа йола тІема самолеташ тІайсе могаргдоаа йоакха военно-воздушни база. Цунца цхьана вІашагІйоалаш я Малхбоален Средиземноморьеи ерригa район чулоацаш йола электронни разведка шпионски центр. Шеро йоацаш да гІайрен тІа лелаеча американо - натовски гІулакхаша алхха Кипрана шийна тесса ца Іеш, лоавахарча ерригача Іарбий паччахьалкхенашта а кхарам тІатоссаш хилар, хІаьта цу паччахьалкхенашта Вашингтон ІотІкъам барех шантаж лелаярех хаьъаьа, хІаьта шитта дукхьал герзашца юкъе гІерташ а, шиЙ диктат начйоала гІерт.

ХІанз латтача хьалашка гІайрен тІа цаІ йола суверенни паччахьалкхе хилийтара тІехьа къовсам лоаттабеча кипрски халкъаца дунен халкъашта юкъера прогрессивни низам солидарность йодаш хилар боннха лоархІаш болаш да. ЧІоагІа хам бу кипрски общественносте кипрски проблема нийсача наькъаца къоастаяра, гІайре оьзара хьакъехьара ерриге планаш харцахьа а лоархІаш, Кипра хьакъехьара ООН резолюци сихагІа а эффективнагІа а чакхъяккхара тІехьа йолча Советски Союза, кхыча социалистически мехкий позицех.

США: ДЕМОКРАТАШ ФИНИШАГАХЬА ЛЕСТАВ

ДІадахача кІирагІа Сан-Франциско хиннай США демократически парте съезд. Из гулъяь хиннай 6 ноябре хургдола президентски хоржамаш хьатІакхоачача хана парте низаш боккъонца вІаштІехьдахара а чІоагІдара а. «Демократийн республиканцайн национальни съездаш вІалла а еш яц решенеш тІазцар дукъа, уж ю парте а цун кулгалхой а хармархошта дІахьокхар дукъа», — белгалдаьккхад цунца дукъзадения Си-Би-Эс яхача телекомпане.

Съезда делегаташа чІоагІъяьй президента посте оттаяра Уолтера Мондейла кандидатура, хІаьта цо хержача вице-президента кандидатурана — викалий палата члена Джеральдин Ферроhа — раьза а хилар. Нагахьа санна Мондейль, опыт йола политик, вице-президент хиннар, оттаелагІа, ма дарра аьнча дукха хана деха къаьста хиннадале, Ферраро кандидатура хьалдарара хьахьокх США политически вахаре ца хиина кІама из хилар, хІана аьнча, мехка исторе чухь цу посте хийта оттаь эттара хьалхара кхалсаг из йоландала.

ЧІоагІа дискусси айенний съезде хоржамашта хьалхарча платформана (программана) гонахьа. Цун дарла тІа КІайча цІагІара гІанд хьалоацара тІехьа республиканцашца къовсам лоаттабеш хургба демократаш. Цу къовсамо кІаьта хьахьокх нах тІехь - тІехьагІа дукхагІа саготдеш хилара рейгановски администраце милитаристски арахьарча политика наькъа а мехка чурча халкъа дукъаларча цун политикана а дукъала хилари. Тайп-тайпарча штаташкара 1400 гарга боле викалаш чубоагІаш хиннача делегатий групп инициативагІа предложени оттаьй эттара хьалха ядерни герз тохаргдоацаш США-с шоашта декхар тІаьоацда, аьнна, хІаьта тІехьа бюджет дикка кІезигьелга хьа а дийхад. Цхьабакъда, съезде дакъа лоацаш хиннарашта чІоагІа ІотІкъам а беш партийни кулгалхой вІаштІехьдаьккхад уж предложенеш тІа ца эцийташ юхататта. Из бахьан долаш программа арахьарча политика дакъа, цхьайола варнацеш дІаьлча, съезде дуццийта оттадаьча тайпара дисад. Из тактика котйоалаш хинвад чура гІулакхаш дувцача хана а: обозревателаша белгалдоах из раздел «консервативни» характер йолаш хилар, хьахьокх, масала, хьабе болх боацаш нах хилар, санна хІанзарча Американа чІоагІа нра йола проблема къоастаяра де деваркаш кийчдаре программа авторахи юстара буваллаш хилар.

Иштта, хоржамашта [illegible] хара шиЙ платформе демократически парте цхьанкха а реальни хІама чакхдоаккхаргда, аьнна дош деннадац харжархошта, хІаьта цо, хоаш ма хиллара, КІай цІа хьалацара хургбоача къовсаме толам боаккхаргхилара йола цун торонаш чІоагІа кІезиг а ю. Наьча тайпара хила йиш йоаш а хиннадац из-м, хІана аьлча, демократаш, цар керттера къовсамхой республиканцаш а санна, теорен прантнаса йоккхийча корпорацей, цу даькъе фирмай а — тІема - промышленни комплекса компонентий — хьашташ хьалхоацаш болаш даь. Демократически парти «корпорацей кандидат» лоархІаш вола Рейган санна а воацаш «халкъа кандидат» санна Мондейль лаьрхІа гІерте а, яздэд «Вашингтон пост» яхача газето, хІаьгІолла цо а пайда нийцаб монополи фондех.

О. ШИРОКОВ,
Г. КУВАЛДИН,
В. ЧУКСЕЕВ.
(ТАСС).

● *Сионизм ше йолчча бесса*

ЯЛХ БЕТТА «АНСАРЕ»

Фади Аль - Джабаль яхаш ва из. 20 шу даьннад цун. Ливанец ва из. 1983 шера 15 мае Ливане израильски оккупационни бІуво набахте чувеллав из, хьахийцаа 1983 шера 25 ноябре. Из хилар Къулбехьерча Ливанерча «Ансар» яхача израильски концентрационни лагера ялх шар тутмакхах паІ.

АПН кІезиг - дукха лоаш а яь арайоаих демократически кагирхой Дерригдунен федераце орган йолча «Дунен кагирхой» яхача журнала корреспондента Фади Аль-Джабалана яь интервью.

* * *

— Мила а валагІча хьалхха а хьаьсвар хьо?

— Со нийсеннавар израильски бІуво тІом болабаьча хана дига а доацаш кІалбисача, дукхча зоараш болча мехка кулбехьеи даьньа бахархошта юкъе.

Къулбехьен Ливане майрра еш йола дукъала нийсъяларагІа, ливанцаштеи палестинцаштеи юкъе, бІарабІаргвайнар чувоалаш, нах лувца болабелар оккупанташ. Тха цІенна го а баь, ниІ кагийр цар. ТІаьхха чулийхар. Из дар ІуйрІийна 3 сахьати 30 минути лаьнача хана. Кхерабенначa тха цІагІарча нжна хеттар, фу леладу оаш, оаша бехке лерІ тхо, яьаш. Амма израильски эсара номинда елар: «Іадда латте!». Цул тІехьагІа со метта тІара чукхессар салташа, бераигьаш тІа а ца дукхийташ, аратохавар. Ялх шу даьнна вола са вошаа велар царна нинъ къовла. Из мІарга теха дІахийтар, со цІагІара аравакхар.

Сона нертах сллар Іаьржа капюшон, кулгаш тІехьашехьа юкадийхкар, тІаьнха грузовика чу чутессар. Сайде хьалха ливански полицейски участок хиннача цІенока кхоачавир со. Цига нІцар согара хьалхара дотиъам.

— Фу дар хьега хийттар?

— Со ваьхача районе израильски бІуна дукъала лайтача партизанашца гІулакх хинна дий са? Ах аьлар, царца цхьанкха а гІулакх хиннадац са, аьнна. Цу жепо кхы а корзагІбаьхар уж, кхы а чІоагІагІа оакхарий хьисапе бийрвар. «Массане а керасти ду шоай партизанашца бувзам ца хилара. ТІаккха малав укх районе тхона дукъалара уж операцеш вІашагІьехнар?»—яхаш цІогІарч деттар цар, сона еттар, дерий де яхаш.

— Цар шоаш дерий лее ме?

— Дора. Цу тІа а эттара къизагІча изуверий хьисапе. Масала, со уйлах воахаре электрически токах пайда ийбора. Еттар дегІа тІа еттара белгало юсаргйоацаш: цоана байнаш деттар, мосаш а лаьца, корта пенах беттар. Са дегІа тІа хьа тІа а теІаеш гІалленаш йоайора.

— Лоткъам кйца белча фу дир?

— Сайда набахта воаллаш 11 дийн изоляторе воалляш кхо дийн а даккхийта «Ансаре» дІавиттар со. Из дар «следстви» йистеха хилар.

— Корадерий царна хье бехке хаш хІамо?

— Цхьанкха хІама а кораданзар. Сеяла моральни физически низам диеа а маганзар оккупанташта са бехк дІагойта.

— Ца вуин хье цар хІама латтаеш нетт хьоже?

— Шоай хур дора цар, со сай дунен тІа ваха йисина кІезига йоле а оарцагІвала сег воацаш вола а саг хиларах тешаве гІерташ, амма хІаьта а со сайх дог дилланза вар, цудуха дийна а висар. ТІехьагІа хайра сона, Ливана Патриотически фронта газеташа со вола моттиг за гІерташ кампани йолаяь хилар. Со лаьца хилар къайла даьха ца могаш дисача израильски Іаьдалий йиш хиланзар со ве боккъо яла.

— Фу хийтар хьона, хье «Ансар» яхача концентрационни лагере хьавоалаьча?

— Цига-дале, сона хоаш дацар, се мича вугаргва: сона цІаьнха а нертах елар Іаьржа капюшон, цІаьна а тІехьашкахьа юкадийхкар кулгаш. Хьанхийтар со «Ансаре» дІанхаьчачa. Шеко яц, из хиларагІа дика йоазача концлагере се дІанхаьчалга хайча гІадвахавар со. Амма тІехьагІа кІезиг-дукха меттавера — цхьаькха мича воал со хІана. Гонпахьа нах бар, уж бар мехнахой. № 5 йолча секце вар тхо 450 гарита лаьча саг.

— Сурт мишта долаш я лагерь?

— Из йийъе я 42 отделена, е секцена хІараненa гонахьа кІарцхал дола аьшкасаьрг а теха. Ялх эзар гарита из лагере лаьча саг; палестинцаш, ливанцаш, кхыча мехкашкара Іарбий. № 34 йола секци кхалнаьха я.

Лагере чувоалача хІара сага лу тише, еха форма, шиюрагІа. ХІаране шиЙ номера хІаьта иштта секце номера я. Дунен халкъашта юкъерча ЦІеча ЖІарга дукъала цкъа миси я «Ансаре» дІачувоалача. Цун члешна дІакъэч керда боалабаьрий тайпан цІераш. Кхы дІачубеттац уж а.

— Лагере чурча порядкага карашъеллачи шоац хьен кхинга дий ца?

— Дац. Израильски салтий вІалла бухьаш а бац концлагере територе тІа боала. Нагахьа санна чубаккамаш баргбоацаш моттиг нийсьелча, грузовиканашта, бронетранспортераш а танкашта тІа а хайпе боагІа уш, ма аьлла гераш а долаш.

КІарцхал долча аьшкасаьрга карта чухьаьхара гІулакхаш шоаш леладу чубоахкараша. Кхыметтел дуа хІама а ков хьачудахьац, вайарга хьа а дай хьалу — хІата из а танкашна а дахь. Цул тІехьагІа чувоалача массехи саго дІачу а хьой дІадекь чубоахкарашта. Нарвальтшаш дийнаьха цкъа мара багІац латера територе тІа. ХІара ІуйрІийна ларкІа белаш бе уж беррига чубоахка нах. Переклички йолча хана тхо латта Іохошцалора, кортош Іо чу а лахийте. «Бахьан отте а хьле» герз кийча леладора, бІаргех хий ухийта гранаташ а йоалаш.

Дика подпольни организаци яр тха. Цунна керте латтар Ливански патриотически низий викалаши палестинцаши.

— Боаьо талерий дунен халкъашта юкъерча комиссента а делеганента лийна хІамаш деш да, аьнна?

— Телацар.

— Концлагерера араваьлча хайнад хьона, хье хьахецар дІадехаш шерра йоврашь дунен халкъашта юкъера а шоай къамаш а каманим хинна хилар. Хеталорий хьона «Ансаре» волаш хье хьаєеца кхаш «ара» цхьанда тІимаш деш да, аьнна?

— Шеко яц, тхоцарча солидарноста акций йиш яцар шоай воздействи ца е. Хуцалелар тхоцара израильтяний гІулакхаш а.

(АПН).

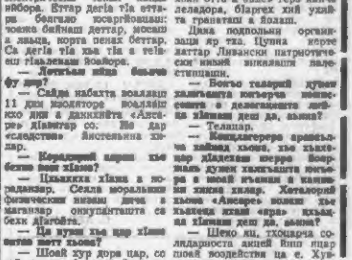

ЧЕХОСЛОВАКИ. Укх шера шоаЙ предприяте 125 шу дизар дезду республике йоккхагІчарех йолча В. И. Ленина цІерагІча «Шкода» яхача машиностроительни объединене болхлоша, инженераша, конструктораша. Социалистически хьисапере строительство дІайолаенна шерашкара деиз гере ду мастерски хиннача «Шкода» йоакха предприяти хилар, ЧССР-а а кхыдолча социалистически мехкашта а лоархІамера производства средствашта лоаттаю. Цо арайоах прокатни станаш, низ бола Іанара турбинаш, йоккхий металлообрабатывающи станокаш прессаш, магистральни тепловозаш, хІаьта тІеххьарча шерашка ядерни реакторашa кхийола атомни электростанцешта лаьрхІа йола оборудовании.

Дукха хана деиз доттагІал леладу Пльзенера машинашъечар свердловски Орджоникидзе цІерагІча «Уралмаш» коллективаца.

СУРТА ТІА: реакторни завода цехе.

ЧТК—ТАСС сурт.

ВАЙ ПОАЛАХОЙ БОЛЧА

Йижарий санна

Тхьо шу соаьгІа ха я «Севосетинбытодежда» лачен «Чечингшвейбыт» яхачен объединенеша шоайла доттагІала бувзамаш леладу. Цу юкъа цар шоай балха юкъе кхийлад дукха а нердадараш.

ДІадахача шера август беттa дар из. Къулбаседа ХІирийчен мастерий инициативагІа 10 август кхайкадир цу шин объединенена юкъера доттагІлен къахьегама вахта эттара хьалхара ди да аьнна.

«Севосетинбытодежда» объединене хьалхалатта пхи бригада кхаьчар Нохч - ГІалгІайчен столице. Грозне уж баьхна бацар дукхьал шоай доттагІий бІаргаго, уж социалистически ххье беха вайцига баьхьбар.

ДоттагІлен вахта хьеладаш хьаьший тега эзараш чоалхане хІамаш яр: пальтош, костюмаш, кочамаш. Цхьабаьда, шоашта йаллача ханна уж заказаш дика кхоачаш а дь, из «экзамен» толаме кхоачашйир Орджоникидзерча закройщикаша Дзантиевас, Гулиевас, Медведевас, Сагиевна, Дзаниде, иштта кхыбараша.

Цул тІехьагІа цхьа бутт баьлча — 6-ча сентябре, боьконца дола къахьегамех доттагІлени из цІей дІахо дахьара город Орджоникидзе бахар «Чечингшвейбыт» объединене толашагІа бола мастераш. Цар а толаме чакхъяьккхар доттагІлен къахьегама вахта. Цу дийнахьа Орджоникидзерча молай ЦІагІа вІаца уллув болх беш яр комсомольско - кагидхой шин бригада — Бекова Фатимас кулгалду хьаьший коллективи Дзантиева Фатима керте латта фусамдайн. Иштта дІайолаелар «сихен хозен тег саха» яха девиз.

— Цу тайпарча вахташа доттагІал чІоагІдаь ца Іеш, торо хулйит толашагІа йола метод, опыт дІа-юха эца, наха бытовой гІулакхаш дара боарам лакхбе, — йоахар объединене профкома председатела Камболова Зоя Петровнас. — Яхьа итогаш шера шозза ю оаца. 1983 шера хьалхара моттигаш шозза а грозненцаша яьхай. Укх шера ялх бетта итогаш шоле а лаьрхІа да тхо.

ДІадахача шера арабаьнна КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советеи «Бахача наха бытовой гІулакхаш делга дІахо дегІадоаладарехи тоадарахи» бола соцам шиЙ дІахо бе бозача балха программа санна тІаийца, хьинаре къахьегаш 100,2 процент кхоачашъяьй оала городе бахача наха бытовой гІулакхаш дара ялх бетта план. ДукхагІа терке ю оаха юртахой хьашташ кхоачашдара а. ДІадахача шера цу хана даьчул дикка дукхагІа бытовой гІулакхаш даьд царна. Укх шера, цхьайолча юрташка хьайийллай керда цехаш. Масала, Чми яхача юрта хьайийллай кхаьхкий тоаду цех.

Объединене вордІ бригада къовсам лоаттабу цхьайттагІча пятилетка плана В. И. Ленин ваь 115 шу дузача дента кхоачашъяра тІехьа. Цига болх беча 80 бригадах 48 бригадеи деррига молай ЦІан ер шу чакхдалалехьа коллективни подряда тІа дахкха лерІ. Юкъедоалалаьд предприятешка, организацешка, колхозашка, совхозашка дІа а ухаш, заказаш хьайийлелга, «Быта ди» дІанхухьнга.

КІезига бац шоай хьалаа къахьегамца сийле яьнха бола бытовикаш. Царех ба 1987 шера чотах къахьегаш йола закройщица Шуренко Галина, кхе шера план дайь шеран ах шеран кхоачашъяра къовсам лоаттабу закройщикаша Дзантиева Фатимас, Кусаева Эрас, Алтиева Надеждас, объединене толашагІа бола бригадираш лоархІаш ба Тангиева Рая, Дасиева Райхьант, технолог Яндиева Лида, иштта кхыбараш. Тайп-тайпара ба уж къамах, тайп-тайпара буьц цар мотт. Цхьабакъда, цаІ я цар уйла. цаІ де оагІох оагІув а теха къа а хьегаш цар кхоачацдер — наха лерттІа бытовой гІулакхаш делга.

Шоай объединене болх беча ши эзар гарта болча наха юкъе дикагІчарех дувцаш эттара хьалха Томова Зинай цІи яьккхар сога цун директора Кусаев Александр Семеновича.

— Довкха хьинар, говзал йола кулгалхо я «Новинка» яхача номер цхьайтта йолча ателье смени начальник Зинаида Бек-хановна, — йоах цо. — Цун сий ду ерригача коллективо, из дукха еза заказчикашта, цунна енкай министерствеи объединенеи сийлен грамоташ.

...Атта дацар эттара хьалха шита балха енача хана цхьанкха а говзал йоацаш хиннача Зинайна. Цунна нов къостал деш бар йоккха опыт йола кхалнах.

— ЧІоагІа безаме тІанйцар со цеха коллективо, — йоах Зинас. — ЦІанкха а йицлургьац цу хана сона говзал Іомаеш хинна са хьехамча Мазлоева Сима. Дика саг я из. Вахка говзал хьийха ца Іеш, вахара наькъа лостам а телар цо сона.

Укхаза бахха еце дукха ха ялале заочно деша яхар со. Баьгда, атта-м дацар болх беише деша.

1982 шера Ставропольски технологически техникум толаме йистельхкхачуд тІехьагІа номер йиъ йолча ателье смени мастерала хьожаю Томова. ХІьта коллективаца кхетама а организаторски а болх бе цунна гІо дора, объединене балха ела шу а даланехьа, бригадир а цеха комсомольски организаце секретарь а йолаш Іоальча опыто.

ТІехха массевар раьза а волаш из хьожаю «Новинка» яхача № 11 йолча ателье смени начальникаца. БархІнйс къамах бола нах чубоагІача сменах цхьан цІен дезал санна берттайна дика коллектив яьй Зинас. Цига тег массе а тайпа мІача наьхен кхалнаьхен тІехьанкхьа дувхаду баракъаш.

Нанас баь йоккхий санна вІашх тІера ба смении начальник — гІалгІай йоІ Томова Зинаи, бухгалтер— хІирий йоІ Козарева Людая. Уж цхьана хул болх баьлча а. Цар цхьана яьхай технукумаш. ХІанз уж лерхІаш ба технологически институте заочно деша баха. Уж санна бола доттагІий дукха а ба цу объединене.

Ю. КУРСКИЕВ.

Дискоклубаша лур фуд?

Советски музыкальни искусство даны а хиннай бакъ-ха эстетически сакхетам лакхагIча боарам тIа хилийтара гIо деш, патриотически а интернациональни а уйлаш сомайоахаш. Музыкальни искусство а низ болаш я ихувш йоагIача тIехьенна бакъахьара кхетам бала, цIена дог, хоам уйла йолаш из хьалкхееча лоархIаме дакъа лаца.

ХIанз каст-каста хоза йиш я тайп-тайпарча культура ЦIенашка, Дворецашка болх беш дискотекаш я оалаш. ХIьта малагIа декхар да-те царна хьалкхашна латтар? Эттара хьалха дискотекай программаш чIоаргга уйла а яь оаттаяь хила еза. Дукхьал кагирхой самукъадаьккха ца Iеш вар сина, хьакъала пайдане дар луш, музыкацара безам кхы тIа а чIоагIбеш хила еза цар программаш. Из кхтта хила дезилга баьлдеш дар Нохч - ГIалгIай республикански музыкальни училищен педагога А. Мазаева аьнна дешаш а:

— Тайп-тайпарча эстрадни коллективай иллеш, музыка йовзийта ца Iеш, дискотекашка дувца деза цу коллективай кхоллама накъьех, хIьта цунца кхьастта а хила еза кхетам балара элемент.

Из кхтта хила деваш дар, бакъда да-м дац. ХIанз са дувца безам ба Грознерча Пролетбата цIерагIча культура ЦIен «Фантастрон», В. И. Ленина цIерагIча культура Двореце болх беча «ВIашагIкхетар» яхача дискоклубашка сайна бIаргадайначох а хьахевчох а.

Сарахьа бархIлагIчох ах сахьат даьнача хана Пролетбата цIерагIча культура ЦIен аккхи майда йолчахьа болабелар кхувшбоагIараш. Хоаш дар укхаза дискоклуба шей программа йовзийтаргйола. Из йовза безам болаш вар со а, хеталора сона, дукха пайдане дар доаргда-кх сона тхоасара кердача музыкальни коллективех, ерригача музыкальни искусствах а. Бакъда, са сатувсар вехьа хиннадар. Лергаш къорде санна чIоагIа дIайолаелар музыка, хьалъура а лийлха кхувсабала дIаайттар укхаза бакъка кагий нах а мехкарий а. Ши сахьат совгIа ха яьнкар цу иллеша а музыка а ишт-та екаш, цу ерригача юкъа халхадувл тхо яхаш кхувсалуш лаьттар дискоклубе самукъадаккха баьхкараш. Эггара чIоагIагIа со цецаькккар дар «Фантастрона» программа юIьерча иллеша фу дувц се па кхетам хилар. ВанагI, укх халхабувларашта кхетаду - хьогI уж эгIадаь цIогIарч деттаца доакха иллеш, хийтар сона. Цудукха царех цхьаннега «60 лет Октября» совхоза механизаторга Басаов Алихага хетт аз:

— Iа кхетабой цу иллий мотт?

— Кхетабац даьра.

— ТIакха салоIам хулий хьона укхаза варах, вIалла пайдане, дика лер юташ йий ер дискотека хьона?

— Со укхаза халхабувларашта бIарахьежаш а ваьгIе чувода, кхыча тайпара яларе бакъахьа яр дискоклуба программа. Балхара чувеча саьIа, хозача музыкага ладугIа, халхавала безам боагIа. ХIьта укхаза хоаш дала иллеш эрсий меттала даларе геттара нийса хургдар. Дукхьал фу дувц ца хоаш долча доазол арахьарча, дукхагIча дакъе Малхбузехьарча, иллешка ладувгIа мича ух укхаза ухя нах, цар а безам хургба-кх саганна иллеша дувцар кхетаде, цунца цхьана уйла е, гIадваха, дега тоам бе.

Нийса йоах Басаева, хIьта цун яр санна уйла йолаш вар автослесарь А. Абубакарова а. Дукха кагирхой гуллу укхаза, бакъда царна вIалла а кхетам ца баларал совгIа, цхьацца хулиганска хIамаш карагIдувл, дIа-кха япараш ю, латараш хул, корта бохабу малараш а мехна цига боагIараш а нийслу, шоай дог кхы тIа «айдар» дукха. Цигара хьадоал зе а.

— Из кхета а деш, царна кхетам лургболча тайпара шоай программа оттаир дукха фу даьд ваш? — хетт аз дискоклуба кулгалхочуйга Мерчанский Сергейга.

— ХIама даьдац, сел дукха ха яц тха дискоклуб болх беш йола.

ХIама даьдоацилга-м ишта а гуш дар, бакъда цу тайпарча программица цунга болх бейтача культура ЦIен кулгалхоех тамаш ю-кх.

Цудукха хул латараш а, пулукха бе укхаза ха деш милице болхдой. Цхьа масал доаладергда аз:

— Сел дукха ха яц укхаза вIашагI а лийта оаха цхьа вIамсаг — Абдулкадыров лаьца, хьагучох кагирхошта зене дискотека я, царна юкъера барт. доттагIал чIоагIдергдола хIама дац укхаза вIалла а, — йоах 36-й участка участкови инспектор волча милице капитана Ш. Висаитова.

Из культура ЦIея кулгалхоша уйла е мегаргйолаш а уйла е ваш а хIама да, хIано йолча тайпара дискотена программа йитар: бIаргашта гуш къонача тIехьен оамалаш, кхетам, уйлаш нийса дегIаахара зе дар.

Кхы хозагIа сурт дацар сона В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa «ВIашагIкхетар» яхача дискоклубе дайнар, ши ха тIадам санна шоайла тара яр цар программаш. Цул совгIа, со тавтера волга хайча шоай тайпан цIераш газета тIа ялар эхь хеташ хилар укхаза сона бIаргабайна кагирхой. дискотекаш йола шоай уйла а тайпан цIераш а хьаала тиганзар цар цудукха. Цу масало эггара дикагIа хьахьокх дискотека балха малагIа мах бе мегаргба. Кагирхошта шоаш а ах хетт шоаш цига бахкарах, ГIулакх ишта хургдар кIоаргга уйла а яь, хьакъалца программа оттаяь яларе, укхаза довзийтачо эстетически салоIам боре, кхетам лоре. ХIанзарчоа из доацаш да. Дискотека чакхъяла ах сахьат даладехь кагийча наха юкъе гIар яларех программа дIахо а ца хьош юкъагIьаькхар.

ДIауйла ел ош, фуд цу дискоклубаша кхувш йоагIача тIехьенна лур. Пайдане цхьаккха хIама яц, бакъда вене гIулакхаш-м Iомаду.

Музыкаца кхетам бала йиш я, бакъда на кхетам бала ха деза, къахьега деза, Малхбузехьара корта эгIабеча музыках пайда ца а нибеш.

С. АРЧАКОВ.

ТОАЛУШ ЙОАГIА...

Шерагара шерага эргайоалаш, тоалуш йоагIа Старопромысловски район.

Карара шу дIадоладелча деиз кердача квартирашка баха хайшаб цига 400 совгIа дезал, царна юкъе ба «Грозтрубопроводстрой», «Старогрознефть» НГДУ, ГРМЗ, кхыча къахьегама коллективай членаш.

Укх шера юхейнсача юкъа хьалдергда «Трансмаш», «Союзавтоматстром» яхача опытно - экспериментальни заводаш болхлошта чуIе цIенош.

Р. АМЛИЕВ.

АЛМА - АТА. Лоамий па уллача боехьашка дуддулаш города юкъе гIолла чакхдоалача Весновка яхача хина цхьан боараме ухаргдола гечув дарца чакхдаьннад Казахстана столицана Iимашта дукхьала сооруженей комплекс яра балхаш.

Ша бацаш, тоххамашта кIалха юашдоала кхерен гIумн уш доле Iамаш хецадаларца хул Iимарч. Дацача лайво а делхача доIаша а гонахьара йистош тедарца, тIех а даже, чухьад лоамий чIожешка гIолла курьерски поезда скорость йола бIеха хиш.

Iинамахошта 300 Iимарий бассейн кораяь йолча Казахстане 1921-чара 1963-ча шерашка кхачча цахь Iим чуенай лоамашкара. Ишта 1921 шера чуенача Iимо хIалакйир ах город.

Пачхьалкхен лоархIам болаш я Казахстане Iимарашта дукхьала сунт тохара йола проблема. Итт шу хьаалха вай мехка е болабелар Iимарашта дукхьалара сооруженеш. Доккхеи ЭIаинген Алмаатина яхача хиний гечошка яь йолча сооруженеша хьалькхар шоаш Iимарашта дукхьала доаттагургхилар.

СУРТА ТIА: Алма-Ата юкъе да IедагIачь Весновка яха ха чIоагIдаь дола гечо дакъа.

И. БУДНЕВИЧА сурт. ТАСС фотохроника.

КЕРДА ХОАМАШ

ГАСТРОЛАШ ЧАКХЪЯЬННАЙ

Шин бетта совгIа гастролашка хинна цIаенай «Вайнах» яха халхара Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен ансамбль. Дукха я из хинна моттигаш, царех я Пенза, Саратов, Астрахань, Воронеж, кхыяраш. Вайнахъа хореографически искусство чIоагIа езенна тIанийцар цига, хIьта деррига а 30 концерт делар ансамбло.

КIезаита юкъ яьначул тIехьагIа «Вайнах» хургья республика районий бахархой, юрта боахама болхлой культурин хьешташ кхоачашдеш. ХIьта ер шу чакхдоалаш Казахстане шин гастролаш дIаахьа лерхI по.

А. САЛИЕВ.

БОЛХЛОЙ МУГIАРАШ ШЕРЛУ

Къулбаседа Кавказе къахьегIчарех цаI йола дешара заведени — Грознера мехкдаьтта техникум дийша чакхъяьннар, дипломий белхашта защита йир укх деношка дийнахьарча отделене деша баьгIараша. Кхо бIаь специалист дийша ваьннав цига укх шера, царех ба мехкдаьтта бурувдеттараш, геофизикаш, мехкдаьтта а газа а скважинашта эксплуатаци еш бола техникаш, пожарни гIулакхах бола специалисташ. ТIехдика техникум чакхъяьннарех ба Колков Сергей, Атиев Лаьча, Кобец Ирина, кхыбараш.

Дешара заведени чакхъяьннараш балха хьожаббаь вай мехка тайп - тайпарча мийнташка, царех я Нижневартовск, Сургут, Уренгой, Украина, Белоруси, Ставропольски край. Йоккха группа къахьегаш хургья Нохч-ГIалгIайчен мехкдаьтта промыселашка, заводашка.

Укх шера цига деша оттаргва 330 саг, цар торо кургья дешара - лабораторни кердача корпусе занятеш чакхъяха.

АГИТПОЕЗД КХАШКА

Грозненско - юрта яхача района культура отделе вIашагI а слаа болх беш я культболхлой агитпоезд. ХIанзале дукхача боахамашка хила кхийнад цуи. Самодеятельни артисташа самукъадаьккхад «Атагинский», «Загорский», «Куларинский» лхача е кхыча а боахамий къахьегамхой.

Дукхабезабале тIаэц агитпоезда довкъашхой А. Дамиев, В. Цибаева, Х. Ульбиева, кхыбараш.

Цул совгIа, агитколлектива юкъе хул КПСС райкома лектораш, медицински болхлой. Шоай программа дIайолаидалехьа культболхлоша кийч а йий арахец ялат чудача хьалхе лелаеча къахьегамхошта хетаяь «молния» лха листовкаш.

А. РАШИДОВ.

ПАТРИОТАШ КХЕБЕШ

БИЗЗА ДАЬХЕН КЪОНГАШ ХИЛИЙТАРА

Советски сага комплексни кхетам балара системана юкъе йоккха моттиг лоац патриотически уйлаш йолаш, Даьхе еаш, Октябро яьла коталонаш лорае кийча хургболаш кагирхошта кхетам баларо.

Малгобекски района культурно - просветительни учреждениеша партийни комсомольски организацешца цхьана боккха болх бу кагирхошта тIема - патриотически кхетам баларе. Къаьстта хьинаре бу из болх фашистски Германи яша а яь Котало даьнка 40 шу дузаш хиларца дувзадена.

Дукхача культура учреждениеша хьалъй советски халкъо гитлеровски гIаьрахошта дукхьала доаттабьача къовсама хетаяь стендаш, фотовитринаш, кхыдола хиннараш гойташ йола хIамаш.

Хинна революционни событеш, тIемен къахьегамеи лелале гIулакхаш дишлургдовш районе дегIах 13 обелиск. Хьайийлай районе тIемен къахьегамен сийлен гIулакхий музей.

Укхаза лекцеш еш, доклалаш ю, ВЛКСМ дIанийбьраштa комсомольски билеташ дIател, призывникаш Сийлахь - боккхача Даймехка тIема доакъошхоца вIашагIбеттaлу.

ЦIаккха а дишлургдаш №№ 7, 12, 14 йолча юкъерча школай иттлагIча классий ПТУ-20 филиала дешархошта - призывникашта тIемен къахьегамен ветеранаца, ЦIеча Седкъа ордена кавалерана Мальсагов Хасой Махьмадаца музее шоай хинна вIашагIкхетар. ВIашагIкхетар хьадийллар музеи директора Б. А. Чербижева. Хасой Махьмада дийцар фронта наьнъашка шийна дайнарех.

Цул тIехьагIа бераштa кхалхашка выступлени йир горвоенкомата болхлочо капитана В. В. Тарчука. Цо дийцар юххьанцарча тIема кийчох уроняш меа мах болаш я хIара кагирхочун яхоапарча тIемахочун вахаре, цо тIахьайхар гулбенараш дика дешаран шоай знанеш лакхъяран.

Эсларерча вахарах дийцар бераштa тIема гIулакх дешволча, № 18 йола школа яьккхачо комсомольца дIамагIа волча серванта, гIулакх дика дарагIа заьхьа командоване лоацача хана отпуск а енна цIаваийтача Дзейтов Башира.

ВIашагIкхетара торжественни дакъе чакхдаьача, музея директора Б. Чербижева дийцар Малгобека города исторех, тIема реликвех — экспонатех, шоай дегIамаш Iо а дехкаш Малгобеки лаьтта моастагIчунна кара ца дахийтарех.

Чакхдаьнача 1983 шерен карарча шерен укхаза ваьд патриотически темах доаш 80 совгIа гIулакх, тIемен къахьегамен денале гIулакхаш даьча моттигаш кхаб.

Бахаза наха патриотически воздействи яра йола йоккхий торопаш йолаш я района культурно - просветительни учреждениеш. Дукхача формашта юкъе эггара эффективнегIа а лархIа чIоагIъяьй культурин балха практика парте ветеранашца. Сийлахь боккхача Даймехка тIема доакъошхоца вIашагIкхета сайренаш. Цу гIулакхана кагирхой йиш хулийт вай Советски мохк дегIаахара керттера этапаш дикагIа йовза, доккхагIа долча новхала кхы а кIоаргагIа сийде.

Коталон ди лоазвьча дийнахъа «Октябрь» яхача ГДК хилар кагирхой дувен шолагIча тIема доакъошхоца вIашагIкхетар.

Доал делар фашистий Iурга — рейхстага тIаккхачалца тIом беш дIа а ваха цун пена тIа ший автограф йитача тIема ветерана Евлоев Махьмад.

— Вайна дика хеташ хIама да, — аьлар цо, — хIанзарча новхало бицболийташ ца хилар шоай дегIамаш Iо а дехкаш, цIий Iо а ухийташ вай мехкдаьттахой город меттел, берригача вай мехка паргIато а лораяьрош. кагирхоех воай тешаме сиена хинна хилар.

Дагадоха а дувца а хIамаш долаш вар цу хана бувзамхо хинна Григорий Николаевич Заикин а. ЧIоагIа вог тохадеша а волаш дийцар цо тIем тIа волаш ший хиннача новкъостех. шийна йицъланза болча тIема ханарча эпизодех.

Бокъонца чIоагIлуш латт районе улица Ди дезаелга. Санъердале чакхдаьлар Малгобене цу тайпара цIейш — Малгобек лорееш хиннача Советски Союза Турпала В. Я. Петрова улица цIей, дукха тIема ветеранаш бахача Л. Н. Толстой цIерагIча улица цIей.

Уж цIейш хиннача хана къамальаш хилар цу улицашта тIа бахача тIема, къахьегама ветеранех, производстве хьалхалаттарех, выступленеш йир художественни самодеятельноста коллективаша.

Цу тайпарча мероприятешта юкъе дакъа лоацарешта боккха санъердам хул, деташ айлу, хIьта улицаш тIа баха нах вIаши бовз, вIаши гIулакхаш леладе бовз.

Хулаш я новхалений сайренаш, ветеранаца шоашта даге поагIа тIема ханара хIамаш дувца сайренаш, цига даьча тIемай турпалашца вIашагIдеттадалара сайренаш, тIемахойи партизанашъ хиннарий портретий сайренаш... ЦIи дунах мичча тайпара йоакхе а клубни мероприяте чулоацам цаI хул. наггахьа санна вIашагIкхетаре баьхкараш тIема юкъе дакъа лаьца нах беле — из кагирхошта лаьрхIа хIама. Цу тайпарча вIашагIкхетарана цIаккха а йоаргIйоаца лер ют царех хIаране дег чу.

Л. АУТАРХАНОВА.

ДоттагIий бувзамаш шерлу

Вай мехкарча дукхача халкъий викалаш ба Назрановски совхоза - техникуме деша баьгIа кагий нахи мехкарий. Вай деррига а халкъаш санна, барттайна, цхьоагIо йолаш. доттагIал лелаеш бах уж. Интернационализм хила, кхыдола халкъаш лерхIа а деза а Iомабу уж вай берригача наькъа советски хьехаперча вахаро. Цу хьанъехьа боккха лоархIам болаш ба совхоз - техникуме «Солидарность» яхача КИД-а бу болх. 1979 шера вIашагIъеллай из. Дукхача тайпара да клуба интернациональни бувзамаш. Уж да: информаци дIахоха хувцаш хилар, коллективни кагъхаташ яздар, партен комсомолен ветеранашца вIашагIдеттадалар, советски халкъа революционни а, тIема а, къахьегами а сийлен моттигашца походаш яр, альбомаш фотовыставкаш кийчъяр.

Клуба болх толаме бер эггара хьалха дешархой шоай инициатива а хьинар а да. ЦIаккха а дишлургдоаца хIама хилар УССР г. Никополе интернациональни доттагIала фестивале бахарех. цига дешархоша шердир шоай бувзамаш, дукха керда доттагIалаш тайсар. Фотовыставка, альбом кийчдир цунах лаьца.

Каст-каста хул тха дешархой вежарацха йолча Къулбаседа-ХIириййчера шоай доттагIий болча. Спортивни мероприятешта хетадаь дола доттагIлеи вIашагIкхетараш хул тха парца. Царца цхьана уоттаду художественни самодеятельноста доккхий концерташ. Цул совгIа. тхо хиннад Каунаве яхача Латвийски городе доттагIала фестивале даха а. Фашизмах кхоадьнна 40 шу дизара хетаяь яр на. Дешархоша кийчдир совгIаташ Латве историех дола альбом, художественни самодеятельноста концерт.

«Интернациональни кхетам балар-массе а дийнахьара гIулакх хила деза, — яьхад Н. К. Крупскаяс, — аллха митингаш яра цIейш дездари доацаш...». Цу тайпара дола декхараш кхоачашдара хетабаь ба техникума коллективо шеш болх. ХIьта на болх чакхбенкхара чIоагIа гIо -кийнъостал ду тхона «Солидарность» яхача интернациональни доттагIала клубо. Из да цо халкъашта юкъера доттагIал шердара, дунен тIа машар чIоагIбара юкъехьош дола ший дакъа.

Ф. ЧЕМУРЗИЕВА,
Назрановски совхоза-техникума хьехархо.

Российски Федераце ДПО 60 шу дизар

ЦIИ ЦА ЯЛИЙТАРА ХА ТIА ЛАТТАРАШ

Укх шера июль бетта 60 шу дизар Российски Федераце шин лоIаморча пожарни организаци. 1924-ча шера 11-ча июле чурча гIулакхий халкъа Комиссара чIоагIдир пожарни шоай лоIаморча друшинай общества уставаш. Цу хана деш [illegible] ярашка, областашка, республикашка вIашагIкхета йоллеар обществаш.

Нохч-ГIалгIайчене пожарни общество вIашагIтехай 1931-ча шера 3 трубочистахи 4 печникахи латтача трубно-печной отряда база тIа.

Карарча хана республикански обществана 100 эзар саг чувоагIа. Общества керттера декхараш да бахача наха цIи ца ялийтара эшача знанешта пропаганда еяи цIи ялара кхерамален бокъонаш царна Iохкадеш.

Вай республика шей лоIамагIарча пожарни обществе специализированни ремонтно-гIишлонтъяра управлене участкаш да латтачех а тахан дечех а [illegible].

* * *

— Тахан тха эттара йоагIагIа йола цех ер я, — аьнна, мугIарагIа хьалъоттаяь латтача цIеча огнетушителашта кулг тIахьекхар ДПО СРСУ начальника Хасанов Хьасава. — Ишта ха я-кх алат чуадаш яр!

Укхаза огнетушителий ях зарядчик ва. Болх беш я Малгобекски, Гудермесски, Сунженски, Шалински районашкара участкаш. Наха лоархIаши сийдеш ва зарядчия Александр Мамонин. Цо болх беча 15 шера цхьаккха а моттиг йисаяц Мамонина зарядки яь огнетушитель нийса йоацаш. 300 эзар гарга огнетушителаш хьалъоз гIишлон управлене ях говзанчо цхьан шера.

Белгалдаккха деза, республика пешкий боахамо хIара шера дукха хьовзамаш ду пожарникашта. ХIана аьлча, бахача наьха пIеноша юлаш йолча цIерех дукхагIьараш пешкаш харцахьа, пожарни общества мастераш боацаш, цIаьхха нийсбеннача наха ехха хиларагIа ювл. Пешкех боагIача бесса пайда ца яйбар е терказ боацаш, йоагтаие а уж йитар бахьан долаш доаг цIенош, бIарчча боахамаш.

Уж хатараш кIелагагIа хилийтара дукха болх бу пожарникаша наха цIи ялара кхерамзлен бокъонаш дIайовзийташ, республика пешкаш йохкара боахам вIаштIехьбоаккхаш.

Пешк йоллар — вай хана наггахьа мара нийслуш йоаце професси я. ХIьта Лизвай Лукьянович Колничкова цу профессена хетадаьд ший деррига вахар, 20 шу гаргга ха я цо пешкаш ехка. Цун лерагIа вахав цун воI Юрий а. Дакъа цхьана болх беча итт шера лаха квалификаци йола мастер хиннав цох.

Пешкаш ехкача участке 27 шера болх беш ва Анатолий Иванович Смирнов. Лакхача классагIа мастер, хьинаре общественник, кагирхой хьехамча хиларах тарра воаз из массанена а. Цо хьийха, из говзал караерзаяьрех ва хIана дика къахьегаш вола Джамулаев Маулен.

Дукхьал дIададача цхьан шера пешкаш ехкача участка хьал а еттай, тоа а яь 6200 пешки котельнии, хьекха тоалый 2 эзар тунгилг.

Дахчан конструкцешта цIи ялара дукхьалара обработка еча бригаде болх беш 20 саг ва. Цар кулгалхо я Р. Неврова. Укхаза лоархIаш ба И. Семенова М. Арсакиева. 30 шу гаргга ха я даькха гIалат доацаш цар болх бу.

ЛоархIаме цхьакха цхьа участок а я ВДПО СРСУ системе. Из я пожарно-охранни сигнализаци вIашагIйоллаш яр. Участке 40 монтажник ва. Дика къахьегарца белгалбаьнна ба укхаза В. Грачев, С. Габазов.

Нохч - ГIалгIайчен пожарни общества СРСУ коллектив Российски Федераце дизагIйолча коллективех цаI я.

М. ЛЫКОВ,
НГIАССР МВД УПО воккхагIвола инспектор.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРЩЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

24 ИЮЛЬ

II ПРОГРАММА

17.10 — ДоттагIий [illegible].
17.55 — «Дунен [illegible] юкъера обзорени» (гIалгIай меттала).
18.10 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
18.30 — «ХIара [illegible] — [illegible]» (нохчий меттала).

25 ИЮЛЬ

II ПРОГРАММА

16.40 — «[illegible] бе бокъо боацаш». Телевизионни художественни фильм. 1-ра серя.
17.50 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
18.15 — [illegible] «[illegible]» совхоз (нохчий меттала).
18.40 — Хьалхалаттарий опыт — массанена. «[illegible]» (нохчий меттала).

РАДИО

24 ИЮЛЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсийи гIалгIайи меттала).
8.38 — Симфонически музыка (гIалгIай меттала).
9.15 — Пайдане дикам хилара тIехьа! «ДегIаахара [illegible] тIа». Корреспонденци (нохчий меттала).
9.30 — «Къона замано» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала).
10.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
10.01 — Боккхийчарна берех лаьцаI «СалаIа бераща». Беседа (гIалгIай меттала).
16.15 — «Хьувтъаш чунцача хьалхалаттарашта». Концерт (нохчий меттала).
16.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
16.30 — «Шера шин хьувтъаш бакхара дукъа». Урус-Мартановски районера передача (эрсий меттала).

УКВ

17.00 — А. Новщенко. «[illegible] тIара [illegible]» яха радиофильм.
17.30 — Лирически иллеш.
18.19 — Кхачина къахьегачарна хетадаь концерт.
18.34 — Инструментальни музыка.

[illegible]

7.20 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 «Ленина никъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсийи нохчийи меттала).
8.36 — Лирически иллеш (нохчий меттала).
11.15 — «Толам [illegible] гIо дир кхьо» (гIалгIай меттала).
11.30 — Концерт (гIалгIай меттала).
15.15 — «[illegible] тайпана дезале» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала).
15.35 — «Партгруппашкара отчеташ [illegible]» (эрсий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
16.01 — Дунен халкъашта юкъера обзорени (нохчий меттала).
16.45 — КПСС ЦК [illegible] (1983 шера) Пленума решенеш — вахаре! «[illegible]» (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
18.30 — «[illegible] — Дахьен къоначо» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — Москваси [illegible] оркестра концерт.
17.42 — [illegible]
18.14 — «Хаанъ делаахьа».
18.33 — Моттигерча композиторий вальсаш.

Республикански тенакий театра администраце дIакхайкаду

гIонка йолча состава актералла нохчийи гIалгIайи труппашка нохчехи гIалгIаехи бола кагий нахи мехкарийи дIаэцаш хилар.

Эшачоа «Актер» яхача общежите Iе моттиг хургья.

Ца кхетар хатта мегаргда театра администрацега. Телефонаш 9-28-74, 9-28-47.

Кагий нахи мехкарийи!

№ 4 йолча Грознени юкъерча профессионально-технически училище 1984—1985 дешара шера дешархой деша дIачуэцаш дIахойт.

укх профессеех:

1. **Мехкдаьттеи газеи йоаккхача скважинашта эксплуатациина разведочни буруо тохача бурильщика гIоноча, электросварщика болх бе а хоргдолаш.**
Дешара ха — 1—3 шу.
2. **Буровойшта гIулакх деш вола электромонтер.**
Дешара ха 1—3 шу.
3. **Электрогазосварщик.**
Дешара ха 1—3 шу.
4. **Автослесарь.**
Дешара ха — 1—3 шу.
5. **Химически анализа лаборант (мехкарий).**
Дешара ха 1—3 шу.
6. **Топограф-геодезист.**
Дешара ха — 1—3 шу.

Училище деша дIаэц 8—10 класс чакхъяьккха кагий нахи мехкарийи, эскарера цIабаьхна бIухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша багIача хана дешархой Iалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникашца, общежитеца, городской транспортаца лелар льготаш ду.

Училище болх беш я художественни самодеятельноста кружокаш, вокально-инструментальни ансамбль, предметни кружокаш, спортивни секцеш: шин лоIаме кIалтохаргагIа латар, волейбола, баскетбола, истола гIарча тенниса. Производствени практика йолча хана дешархошта шоай специальностагIа доагIача юкъерча алапех 33—50 процент ахча яара дIател. Училище деша вагIаш аьнкха за къахьегама стажаца дIадоархI. Дешар хьехаш бе юкъера технически лакхера образовани йола мастераш.

Училища кхо курс чакхъяьнка а йистебоалаш дIалуш йола экзаменаш толаме дIаенна а болча кагирхошта юкъера образовани яккхарах волеи профессагIа квалификаци енна долея диплом дIалу. ТIехдика дешаш училище чакхъяьнкха дешархой лакхерчеи юкъерча специальни дешара заведенешка деша хьожабу.

Училище чакхъяьнкхараш специальностагIа болх бе хьожабу город Грозне.

Деша отта безам болчо училище хьачулу директора цIерагIа ер документаш: **заявлени, дийша хилара тешал, вахача моттигера справка; воI ха тIайола тешал е паспорт, 6 фотокарточка 3х4 размер йолаш.**

Документаш хьачулийлу хIара деши 8 сахьат даьлча дешо 17 сахьат даллалца.

Занятеш дIайолалу 1984 шера 1 сентябре.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусаш №№ 13, 24, 25, трамвай № 5. «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

Хаоттам

Тахан республике гIоллей Грознен хувцалуш мархаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3 — 8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 23 — 28, Грозне 26—28 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана хувцалуш мархаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 15 — 20, дийнахьа 27—32 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеослужба.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковска, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителе — 2-85-07; бехктоххама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехьаной — 2-85-64; корректорски — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарел, ерен, шоаттен деношка

СФ02209. «Грозненский рабочий» издательство типографи, Маяковска, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3213.